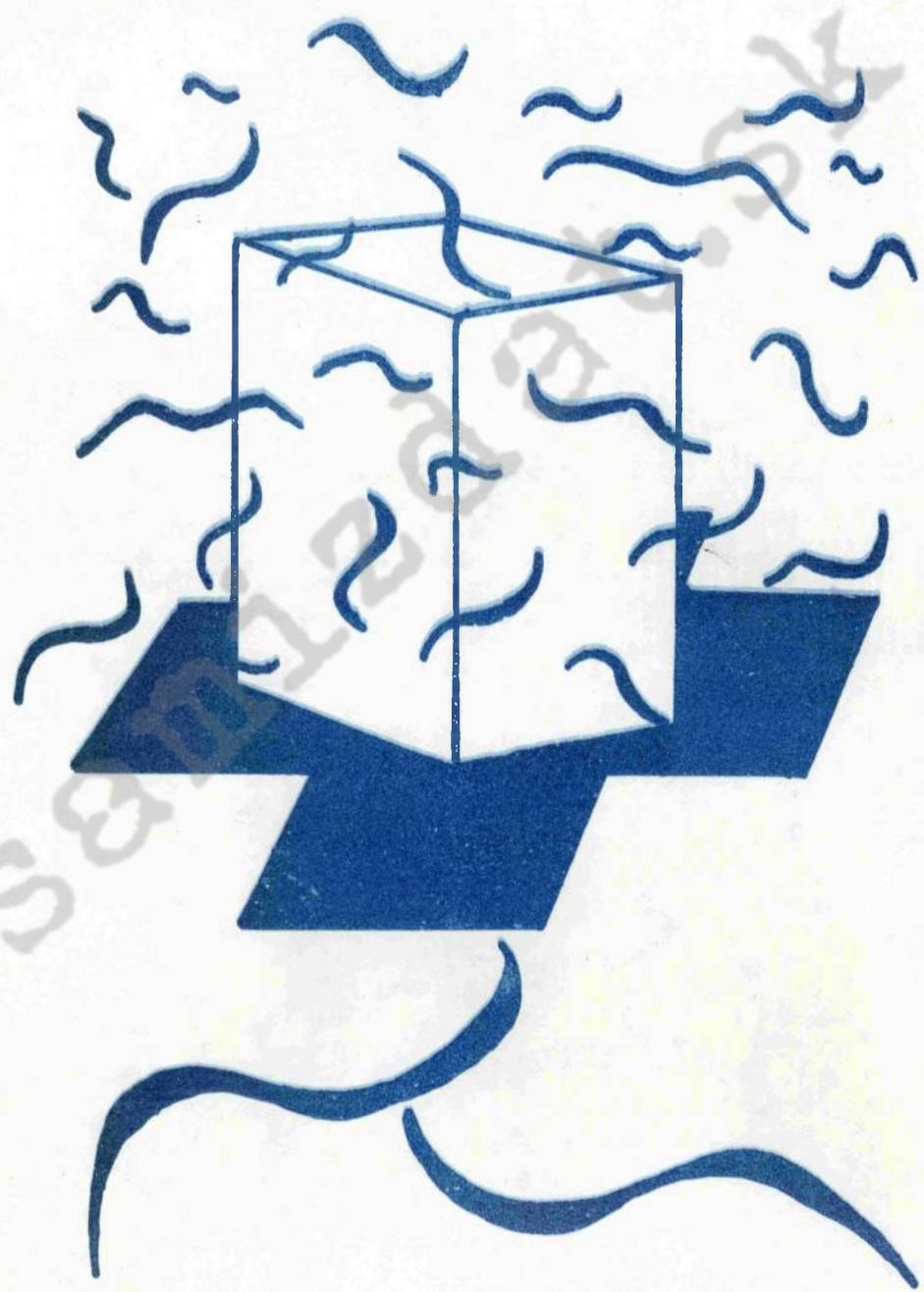

10.1986/5 RODINNÉ SPOLOČENSTVO

ABY STE VO MNE DOSIAHLI POKOJA... JA SOM ZVÍŤAZIL
NAD Svetom! /Jn 16,33/

O b s a h

1. Sila modlitby	1
2. Svetový rok mieru	2
3. Franz Jägerstätter	4
4. Úvaha nad článkom: "Mier a ľudské práva v interpretácii Vatikánu"	8
5. Život bez úzkosti. Pokračovanie cyklu "Mat alebo byť"	10
6. Otvorený list otcovi biskupovi	13
7. Deti píšu Mikulášovi a Ježiškovi	17
8. Ešte ku kultúrnej žatve metodovského roka	18
9. Manželské stretnutia - rekolekcie formou diskrétneho dialógu	20
10. Psychológ medzi nami. Konflikty v manželstve..	21
11. ...k Nepoškvrnenej a Sedembolestnej. 1. časť...	23
12. Opäť sme boli v Šaštíne. Reportáž z púte.....	26
13. Rozhovor o dnešných púťach a ich smerovaní	30
14. Sväté písma v rodine.....	31
15. Slávnosti v rodine a v cirkvi	33
16. Katechéza. Skupina P /prvoprijímajúci/.....	36
17. Brat František a jeho posolstvo lásky - štvrté pokračovanie /piata časť, príloha/	

S I L A M C L Y T R Y

Nie som spisovateľom ani vedcom,

ale s pokorou tvrdím, že som ľuďom modlitby.

modlitba mi zachránila život.

Bez modlitby by som bol d'vno prišiel o rozum.

Iestratil som počas dňa napriek tolkym príkoniam,
lebo tento počas pochádza s modlitbou.

.. sa viesť niekedy dňa bez ťedla,

nie však bez modlitby.

Modlitba je miestom rána a záverom večera.

Modlitba je tou svätoú zmluvou medzi Bohom
a ľuďmi, ponocou ktoréj sa oslobodzujeme
z ooci kriežat temnosti.

Naímame sa rozhodnúť:

alebo sa spojíme so silami zla,

alebo so silami dobra.

To je moje osobné svedectvo.

Keď to keď si púsí, a presvedčí sa,

že modlitba podľa pridáva k jeho životu
čosí nové, čo sa ničiu iním nedá nahradit.

M. Gándhi

SVETOVÝ ROK MIERU

Niet mieru pod lipami

Sme potomkovia bojovníkov padlých alebo víťazných. V Európe sa viedli nekonečné vojny. Po celé stáročia a generácie učili matky deti modliť sa a štáty učili mladých mužov vraždiť. Agresivita je zakodovaná už v prenatálnom veku. Istá dávka je nevyhnutná, lebo kým nežijeme v raji, človek si svoje miesto vo svete musí vydobyť, obhájiť, musí bojovať proti zlému. Prílišná miera, ako ju presadzuje doteraz každý politický systém, bola však vždy škodlivá. Mierumilovní kresťania na to vždy ľahko doplácali. Umierali za cudzie záujmy. Možno je to dôsledok tragickejho sobáša oltára a tronu. Cisár zabezpečuje svojmu ľudu mier, ale cisár sa cíti stále ohrozený. Cisár má čoraz väčšie nároky. Cisár potrebuje dane a vojakov. V európskych dejinách to bolo tak, že kresťania, ktorí mali svoje vedenie spriaznené a spriatelené s cisárom, umierali a suroveli vo všetkých vojnách. Dnes sa pytame, či tá udalosť z r. 313, ktorú sme oslavovali ako oslobodenie kréstanstva, neznamenala postupný výpredaj Ježišovho mierového posolstva.

Cisár nedáva výhody zadarmo. Je málo kresťanské čakať od neho milosť a mier. Cisár sa spravuje zásadou: Si vis pacem, para bellum /Ak chceš mier, pripravuj vojnu/. Deťom ako hračky vyrába zbrane, kultúra je plná zbraní, víťazstiev a vojnových obetí; filozofia automaticky predpokladá nepriateľa, ak nie je, tak si ho nájdeme; verejná mienka vytvára situáciu napäťia, ohrozenia a takého mieru, ktorý treba stále brániť; robotník zarába na chlieb tým, že výroba zbrane; zaslúžilí, tvrdí vojen-skí remeselníci skončia svoj boj za mier skôr ako ostatní pracujúci, zato však s dvojnásobným dôchodkom a nakoniec ten štedrý cisár padlých bojovníkov streľbou odprevádza na ceste k nebeskej bráne.

Na to, aby človek žil, potrebuje potravu, vzduch a pokoj. Narusenie pokoja, mieru môže byť len prechodné, aby človeka vyburcovalo z lénivosti a nečinnosti, do ktorej rád upadá /podobne mobilizuje ľudský organizmus aj pôst a zadržanie dychu/, ale základom ľudskej normality ostáva mier. Človek má právo na mier v srdci- ten kresťanom dáva Kristus, na mier v rodine- čo je prvoradou povinnosťou rodičov, na mier v spoločnosti, o ktorom, napriek uisťovaniu a veľkým rečiam máme stále dôvody pochybovať. /K mieru totiž nestačí, aby sa len nevraždilo a nebombardovalo./

Pokoj vo svete a kresťanský pokoj

Vlast' sa stala príliš malým a chudobným domovom mladej generácie. Keď mladí opústia školské lavice, objavia svet, ktorý je vzdialený na pár hodín cesty a ktorý je súčasne za hranicami reálnych možností. Ak nie je dovolené ani ho len navštíviť, stáva sa lákavým a príťažlivým ako tá trinásta komnata. Predstava vlasti sa mení na malé, domáce, namáhavo a skromne prikrášlené väzenie alebo na veľký tábor, obohnjaný osnatými drôtmi, a märne sa niekto snaží dokazovať, že nepriateľ je tam, vonku, na druhej strane, že nás ohrozuje, že musíme byť vo dne v noci pripravení. Niet čo brániť.

Mierové hnutie všade na svete, okrem nášho, oslabuje a kontroluje militaristické sily. Veřejnost je presne informovaná, keľko sa dáva na zbrojenie, každý chlapec vie, kol'ko mesiacov

si musí odslúžiť v armáde, tak isto vie, že ak by nechcel zobrať do ruky zbraň, môže si tie mesiace odpracovať v civilnej službe.

Priateľ, ktorý bol v Japonsku, pochopil rozdiel medzi kresťanstvom a tamojším náboženstvom. Japonci, akého odoslu, dohadnú sa na tom a uložia na neho "idžime". Ten človek žije medzi nimi, nadalej v škole alebo na pracovisku ako vzduch. Ako neexistujúci. Nik ho "nevidí, nepočuje", nik mu neodpovie, nepočítie, "neublíži", ako keby nejedstvoval. Uprostred ľudí ostáva otriasne sám. Takto exkomunikovaní ľudia páchajú samovraždu.

My, kresťania, akí sme - takí sme, ale aj najväčšieho nepriateľa pokladáme za človeka; ak je v nádži, pomôžeme mu, nevieme byť absolútne ľahostajní. Od tohto bodu až ku všetko objímajúcej, odpúšťajúcej láske je veľký kus cesty. Je to však jediné miesto, jediná vlešť skutočnej radosť a pokoja. Tieto hodnoty môžete rozdávať len ten, kto ich má, a čím strednejšie ich rozdáva, tým hrajú nejšie ich vlastní.

Ježiš z Nazareta dáva takýto pokoj: "Neodplácajte sa zlým za zlé. Nastavte druhé líce. Ste šťastní, keď sa naučíte Šíriť pokoj..." Ľudí si neidealizuje, vie, aho vyzerá svet. Šíritelia pokoja sú ako ovce medzi vlkmi. "Svet sa este nenaučil milovať, vytote však viete, uverte tomu a učte to iných. Nečudujte sa, že vás svet nenevidí. Vy poznáte tieto zákonitosti, súvislosti. Srdce majte ako ja, plné pokoja. Ale buďte aj opatrní, ako holubice alebo hady."

Výchova k mieru

K mieru treba vychovávať najprv eba. Mier sa začína v ľudskom srdci. Človek nemá mať nikoho a nič /okrem hriechu/ v nenávisti. V tejto preštávke medzi vojnami, keď sme sa aho povolení rozhodli urobiť všetko možné pre jeho zachovanie a udržanie, nechádzame Ježiša ako jediného učiteľa a darcu pokoja. Usíme sa k nemu vrátiť ako skromní, na neho odkázaní žiaci, aby sme sa do jeho Kráľovstva dostali. Ide o vieri a poslušnosť Ježišovi, ako to poznáme z evanjelií a ako to tušíme v najkrajších ašpiráciach svojho srdca. Alebo ako to pochopili a prežili mnohí kresťania v našich dosť dlhých dejinách, ľudia jemu celkom oddaní, ktorých tradične nazývame svätými. Klasickým príkladom mierového človeka je František, v ktorého tvári, ako súhlasne tvrdia veriaci aj neveriaci, sa najdokonalejšie odzrkadluje Ježišova tvár. František nemal nepriateľov. Miloval rastliny, zvieratá, pravdaže aj ľudí. Bez zbrane /a práve preto/ sa pokojne prechádzal po tábore armády nepriateľskej kresťanom, ktorých veliteľ sa vyjadril, že keby boli kresťania takí, ako je on, nebolo by vojny.

Pokoj vo svete je aj darom. Keď sa už nevieme dohodnúť, keď troskotajú všetky ľudské slová, keď skutočnosť je práve opačná než všetky mierové túžby ľudstva, náme prosíť Jaha, ako darcu pokoja, aby zneskodnil Zlého, aby nám pokoj daroval a chránil nám ho. Otočí by sa mal hľadať a poníkať aký základ všetkých vzťahov.

Obraz človeka pokoja

Žijeme v žmenenom svete. hranica priateľstva či nepriateľstva, sympatií a antipatií prechádza cez naše rodiny, naše ľalstvá, príbuzenstvá, činžiaky, pracoviská a ešte hľbsie. Cez naše srdce.

So starým svetom nám umiera aj obraz dobrého človeka a nový človek sa ešte nenašiel. Preto tolké diskusie, hľadania a tlapnia. Preto aj tolko sklamania. Veríme, že sme v stave zrodu nového ľudstva, novej humanity a obraz budúceho človeka je zatiaľ experiment; on sa už ale maľuje. My veriaci sme presvedčení, že to bude opäť Kristus, očistený od všetkých historicky podmienených

nánosov. Pre nás je to šanca. Vieme, kam íšť po príklad. Vo svedectve, ako pri Božom súde, stráca platnosť pozá, fasáda, legitimácia, rovnosť, konfesia, konvencia a platí len pravdivosť, hľbka, gesto a čin.

Človek s menom Kresťan by mal byť pravdivý, počitivý a platený ako minca. Mal by to byť človek vyrovnaný, pokojný a múdry, človek, ktorému nepôjde len o rok mieru z milosti štátu, ale o život v mieri z milosti Božej.

FRANZ JÄGERSTÄTTER /1907 - 1943/

Úryvok z knihy Sie widerstanden den Mächtigen od Johanna Hoffmanna-Herrerosa, ktorá vyšla v Mohuči r. 1983.

V rakúskych cirkevných kruhoch sa ozývajú hlasy za začatie procesu blahorečenia Franza Jägerstättera... Žiadosti o blahorečenie Franza Jägerstättera prichádzajú lineckému biskupovi Maximiliánovi Aichnerovi, ktorý ho pri príležitosti 40. výročia smrti nazval "mučeníkom".

/Katolické noviny, 16. 3. 1986/

Mnohí medzi nimi nie sú najlepší, boli by pokojnejšie spávali, keby 20. mája 1907 neboli v hornorakúskom St. Radegunde prišiel na svet Franz Jägerstätter. Pritom spočiatku sa tu javí všetko dôst obyčajné. Franz je za každé huncútstvo; pracuje na gazdovstve a pokukáva po dievčencoch. Potom sa ožení s Franziskou a má s ňou tri deti. Dedinčania hovoria, že od ženby sa stal pokojnejší. Podaktori tvrdia, že ho Franziska "spracovala", čo má týmto znamenáť, že z neho urobila pobožnostkára. Tí však si neuvedomujú dvoje vecí: Franziska je nábožná, ale vonkoncom nie bigotná žena, a koniec koncov nejeden muž sa po stavbe stal pokojnejším.

Dvadsiatého marca roku 1938 vstupujú do Rakúska nemecké vojská. Den nato sa za jasotu ľudu a vyzváňania zvončí slávi "znovuzjednotenie Východnej marky" s Ríšou. Dvadsať päťtisíc komisárov sledi v Rakúsku po Židoch a potenciálnych odporcoch hitlerovskej expanzívnej politiky. Farára Karobatha v St. Radegunde v tom čase najprv zatvoria, "pretože bol proti nacistom", a potom za trest preložia. Asi v tom istom čase má Franz Jägerstätter sen. Vyrozpráva ho nástupcovi farára Karobatha, vikárovi Fürthauerovi, a ten ho podnieti, aby si sen zapísal. "Zrazu sa mi ukázal pekný vlak, ako išiel okolo vrchu. Nielen dospelí smerovali k tomu vlastku, ale aj deti a nič ich nemohlo zadržať. Ako málo bolo dospelých, ktorí tu nešli spolu s ostatnými, radšej ani nepoviem, ani nenašíem. Vtom mi odrazu povedal akýsi hlas: "Tento vlak ide do pekla". Sen pokračoval: ktorí vzal Jägerstättera za ruku, hlas hovoril o očistci a Jägerstätter videl "pravdepodobne iba sekundu", aké sú muky strašné.

Ktorí bol povedať, že už tu sa ukázal Jägerstätter ako rojko, ako fantasta, ktorý duchovne nestrávil základné poučky z katechizmu. Pritom ten sen je v skutku najpresnejším opisom toho, čo bolo možné vtedy v sade pozorovať. Takmer každý vstúpil do niektornej z organizácií, prostredníctvom ktorých nacisti ovplyvňovali ľud a súčasne ho pevne držali v rukách. Mladiství tu, pravdaže, neboli výnimkou. Jägerstätter sa touto hysteriou nedá nakaziť. Je proti pripojeniu Rakúska k Nemecku, a keď sa toto pripojenie stane skutkom, odmieta každú pomoc zo strany štátu plodiaceho bezprávie. Zrieka sa pomoci rodine aj odškodenia za škodu spôsobenú kamencom

v Škaredom nečase v St. Radegunde. Čo ho najväčšmi hneva u všetkých tých bezhlavých, ktorí chcú naskočiť do vlaku národného socialismu, to je ich odhodlanať obetovať sa za ten šialený režim a bojovať zaň. On to ochotný nie je.

Dvadsiateho druhého júna roku 1941 prepädáva nemecká armáda bez vyhlásenia vojny Sovietsky zväz. Krstný syn Franza Jägerstättera je v Rusku ranený, a on sám vie, že tentoraz už nedostane odsklad vojenskej služby s ohľadom na svoje gázovstvo. Na tú chvíľu sa svedomito pripravuje. Pri práci na poli má dosť času prehútať všetko, a aby sa nezamotal do neurovnancích myšlienok, svoje úvahy si zapisuje. Ide za vikárom Fürthauerom, avšak skoro spoznáva, že nie je taký ako farár Karobath. Vikár mu hovorí, že človek v takých dôležitých veciach nemôže rozhodovať sám. Od tej chvíle vidí sa Jägerstätter stáť bezmála iba zoči-voči ľuďom, čo mu jednostaj menujú všetky tie inštancie, na ktoré jednotlivec môže svoju zodpovednosť presunúť. Tak vikár Fürthauer prenecháva posledný úsudok o Jägerstätterovom sne na psychiatra. A psychiater konštatuje, že Jägerstätter je celkom normálny. Franz Jägerstätter pred vikárom Fürthauerom vyhlásil, že národný socialist nemôže byť dobrým kresťanom. Preto Hitlerova vojna je vojnou nespravidlivou, lebo boli prepadnuté cudzie národy. On, Jägerstätter, nemôže pomáhať v zriadení bezprávneho režimu. Rozhovory s vikárom Fürthauerom Jägerstättera neuspokojujú. Vyberie sa za svojím biskupom do Linca. Biskup Fliesser sa domnieva, že za Jägerstätterovými úvahami sú cudzie myšlienky, azda komentáre zahraničných rozhlasových staníc. Lenže Jägerstätter nemá rádio. Cirkev je vo veľmi ľažkom položení. Vtedy si ešte pápež Pius XII. myslí, že nacizmus je v porovnaní s bolševizmom menším nebezpečenstvom. Jägerstätter poukazuje na to, že za politickými nálepkami treba vidieť ľudí, ľudí ruských, ľudí poľských, ľudí nemetských. Dôvodom je, že ľudí on nechce strieľať. Na argument, že možné víťazstvo nad bolševizmom prospeje aj kresťanstvu, odpovedá, že krviprelievanie tohto druhu nemôže zachrániť kresťanstvo alebo ho dokonca priviesť k novému rozkvetu, že ist proti ľuďom so zbrahou v ruke odporuje misijnému poslaniu cirkvi. Biskup predkladá Franzovi Jägerstätterovi iný argument, Nevie, že on ten argument už často počul. Msgr. Fliesser znižuje stupeň zodpovednosti občana a súkromnej osoby za činy vrchnosti". Pokúša sa presvedčiť Jägerstättera, že je iba trpaslíkom v obrovskej mašinérii diania a že by sa mal obmedziť na prehľadný okruh rodiny. Tam je jeho zodpovednosť, zvyšok zodpovednosti by mal s dôverou prenechať nadriadenému orgánom, aj cirkvi. On, Franz Jägerstätter, drobný roľník zo St. Radegundu, nezodpovedá za to, čo sa robí vo svete. Na Jägerstätterovu odpoveď, že nič nezmôže proti vlastnému svedomiu, biskup ešte dodatočne roku 1945 reaguje poukázaním na to, že Jägerstätterov postoj bý bol možné "nepochopit" a že sa dá "skôr obdivovať než napodobňovať".

Keď musí Jägerstätter druhý raz narukovať, už nedostane odsklad. To aj čakal. Majorovi, ktorý predsedá odvodovej komisi, bez okolkov povie, že sa vzpiera brannej službe. Major je rozumný človek. Dohovára mu Jägerstätter po desiaty i po dvadsiaty raz hovorí, že svedomie mu zakazuje zúčastniť sa na tej bezbožnej vojne. Nechce stratiť večnosť a k tomu zahynúť vo vojne, ktorá je už prehratá.

Dôstojníci sami už neveria vo víťazstvo a neradi by ešte vyslovili rozsudok smrti. Preto ďalej naňho naliehajú. Zo Široka opakujú argumenty biskupa Fliessera i majora: možnože Jägerstättera ovplyvnilí illegálne skupiny. Nie je dôstojníkom generálneho štábu, a preto nevidí do situácie, a tak ani nenesie zodpovednosť za to, čo robí Hitler. Vlast a nacizmus nie sú jedno a to isté.

Spytujú sa ho, či vari milióny tých, ktorí narukovali, nemali vôbec svedomie a či kňazi a študenti bohoslovia, ktorí boli povolení do vojenskej služby, všetci slúžia diablu. Napokon chcú vedieť, či by im mohol označiť jeden jediný prípad, že by bol biskup alebo kňaz **vyzval katolíkov vzopriet sa-brannej službe**. Jägerstätter musí odpovedať záporne, ale to znamená, vraví, iba toľko, že **im nebola daná milosť vidieť pravdu**. Jemu, Franzovi Jägerstätterovi, sa tejto milosti dostalo a podľa toho musí konáť. Dôstojníci ho ešte v dobrom úmysle upomínajú na trípenie, ktoré chystá svojej rodine. Franz hovorí, že Boha neslobodno urážať klamstvami len preto, že má ľovek ženu a deti. Vo novém súdu neostáva nič iné než odsúdiť Franza Jägerstättera podľa paragrafu 5 nariadenia č. 33 vojnového práva za rozvračanie brannej sily na smrť statím.

Vikár Fürthauer cestuje s Franziskou Jägerstätterovou do Berlína. Chcú sa pokúsiť prehovoriť Jägerstättera na odvolanie výpovede, aby tak dosiahli jeho omilostenie. Dvadsať minút smú obaja hovoriť s odsúdeným. Dedinský kňaz dúfa, že Franziska blízkosť pohne Franza Jägerstättera ustúpiť zo svojho stanoviska. Franziska priniesla koláč a slaninu. To jej odoberú. Rozpráva svojmu mužovi, že sú doma všetci zdraví a že ho celá obec dáva pozdravovať. Franz Jägerstätter hovorí, že všetci sa správali k nemu priateľsky a že vynaložili pri nom veľa námahy. Kňaz ho vyzýva podať vyhlásenie, že zmenil svoj názor. Poznove vidí Jägerstätter veci realisticky. Možnože ho na odvolanie omilstotia, ale bude to znamenať iba toľko, že ho strčia do trestnej roty. A potom bude musieť byť pri "najhorších veciach" a bude odsúdený práve na to, čomu sa chce za každých okolností vyhnúť: na pomáhanie so znásilneným svedomím vo vojne, ktoré odpor je všetkým Božím prikázaniam. Chce, aby ho popravili, nech Hitler vidí, aké veľké je bezprávie, ktorého sa dopúšta.

Ale je tu ešte Franziska a deti. To je doteraz najťažšia skúška pre Franza Jägerstättera. Franziska mu dohovára, že ho rodina potrebuje, a pýta sa, čo bude s nimi, keď on viac nepríde domov. Kristus povedal, vraví Jägerstätter, že ten, kto väčšmi miluje otca, matku alebo deti než jeho, nie je ho hoden. Pre manželku a deti neslobodno klamat Boha. Franziska vykríkne, že ho nacisti zabijú, on však odpovedá, že po tejto vojne veľa detí bude darmo čakať svojho otca. Naostatok sa Jägerstätter pýta viákra Fürthausera, či je to hriech, nasledovať hlas svedomia. Kňaz odpovedá na otázku záporne a ťehná ho. Franz Jägerstätter odporúča svoju ženu a svoje deti do Božej milosti. Deviateho augusta roku 1943 mu stínajú hlavu.

O dvadsať jeden mesiacov neskôr vlak, ktorý videl Franz Jägerstätter vo sне, sa zastavuje. Ten vlak viesol milióny na smrť a nerobil rozdiel medzi vinnými a nevinnými. Franziska Jägerstätterová o svojom mužovi hovorí: "Bol vždy priamy." Takmer bez námetok rešpektovala rozhodnutie podľa svedomia, ktoré ~~urobil~~ jej manžel. Franz a Franziska Jägerstätterovci si nezužovali vzájomne priestor pre svedomie presadzovaním vôle jedného alebo druhého, a tak tvorili bezmála dokonalý páru.

Rozpaky, ktoré šíril Franz Jägerstätter okolo seba za svojho života, boli po jeho smrti ešte väčšie. Ani sa nedalo iné očakávať. Zásada Franza Jägerstättera krížom preťala a ešte stále pretína naširoko rozvinutú stupnicu úskokov, pomocou ktorých sa chceme preklíznuť popri svojich úlohách a pomocou ktorých si chceme s mnohými "keby" a "ale" navzdory lepšiemu vedomiu a svedomiu uláhať život. Franz Jägerstätter sa zriekol vtednej špinavej záchrany. No rozpaky, ktoré vyvolal, ešte aj štyridsať rokov po jeho popravení stále trvajú.

Na Jägerstätterovom prípade mnohých hnevá, že nedáva ani jednu z konvenčných odpovedí. Oficiálna cirkev nemôže obracať na Jägerstättera pozornosť ako na jedného zo svojich a pre pochopiteľné dôvody nemá záujem oživovať diskusiu okolo neho. /Pozn. prekl.: Toto autorovo tvrdenie najlepšie dokladá, ako ľahko môže subjektívna mienka týkajúca sa potenciálneho postoja cirkvi triafat vedľa. Novinová správa, ktorú sme citovali na začiatku tohto medailonu, svedčí dnes o hnutí za pozdvihnutie Franza Jägerstättera na oltár./ A štátne orgány sa mužov ako Franz Jägerstätter rady zrieknu. Ani len odporcovia vojenskej služby sa nepokúšajú o to, aby zo sanktradegundského rolníka vymodelovali svoj ideál. Jägerstatter totiž ked sa zdráhal zložiť prísahu, riskoval svoj život. Dnes je tu riziko menšie. Pravda, je nápadné, že práve veľa mladých ľudí naráža na problém Jägerstätterovo konania. V mnohých prípadoch tu naisto zaznieva aj dobovo podmienená antipatia k náboženským predstavám, ale zväčša je pre mladých prednejšia rodina a povolanie.

Ak všetky názory zhrnieme, zistíme, že sa v nich neukazuje nijaká všeobecne záväzná alternatíva k Jägerstätterovej odpovedi. Vlast, rodina, štát - to všetko sa naznačuje rozpačito, vždy ako jeden orientačný bod medzi ostatnými. Potvrdzuje sa tím pluralizmus našich čias. Niet už jednej idey, ktorá by zavazovala všetkých. Svet sa stal hádankou. Boh je skrytý, a preto na otázku pozemského poslania človeka sa už neodpovedá jednoznačne. V takejto situácii Jägerstätterovo konzistentné uposlúchnutie hľasu svedomia je jedinou rozumnou odpoveďou na chaotickú zmäť možných hľadísk, takú charakteristickú pre naše časy. To, že Jägerstätter svoju poslušnosť voči tomuto vnútornému hlasu, tomuto "rozkazu srdca" /Kleist/ zaodieva do ošúchaného náboženského jazykového klišé, vyplýva z okolnosti, že jazyk zaostáva za novými skúsenosťami a spravidla ho musia k tým zakaždým najnovším skúsenostiam priblížiť naslovovazatí básnici. Starožitný rečový šat Franza Jägerstättera nemal by nás teda pomýliť v poznani, že sa tu azda po prvý raz nekompromisne demonštruje jediný pre naše časy možný orientačný systém, vnútorný pocit ako most k Ty a ako prostriedok sebarealizácie človeka. /Poznámka redakcie: S necitlivým hodnotením výrazu "svedomie" - ošúchané náboženské jazykové klišé, starožitný rečový šat - sa nezhodujeme./

Ak predovšetkým mladí ľudia znova a znova zdôrazňujú prednosť ženy a detí pred tým, čo veľmi nepresne označujú ako objekty náboženskej ilúzie, zabúdajú, že sa pritom očitajú v nebezpečenstve podlahnúť jednej z mnohých diaľkovo riadených ideológií našich čias: útek do zdanlivej idyly uvoľneného rodinného života medzi pohodlne zariadenými "štyrmi stenami", útek do súkromia, ktoré uvoľňuje vonkajší politický priestor každému, kto ho mieni využiť po svojom. Nie zriedka sa schystávali okolo biedermeierovsky útulných izieb katastrofy. Asi v tom istom čase, keď Jägerstätter stál pred vojnovým súdom v Berlíne, boli prinajmenšom dvaja nemeckí dôstojníci ochotní stať si s výbušnou náložou k Hitlerovi a dať sa s vrahom miliónov vyhodiť do povetria. Čo túto celkom ináč modelovanú iniciatívu spája s Jägerstätterovym krokom, to je cit pre dimenzie, ktoré sú mimo toho blízkeho, "izbicového", a tiež skutočnosť, že ani jeden z tých troch na otázku, prečo by také čosi urobil, neuviedol nijaký z bežných banálnych motívov a každý s poznámkou, že je to vec, s ktorou by sa mal vyrovnáť sam, odmietol ďalej vysvetľovať.

ÚVAHÁ NAD ČLÁNKOM: "Mier a ľudské práva v interpretácii Vatikánu" od M. Tríšku, v časopise Ateizmus, roč. 14, č. 4, str. 323, 1986.

Iste každý pozná úvahu o prvotnosti hmoty pred vedomím, lebo sa prioritne diskutuje na školách a pokladá sa za podstatnú v umiestnení marxistického svetonázoru na prvé miesto pred o - statnými. Sme stále poučovaní: Hmota je prvotná, vedomie je jej produkтом. Že primitívne predstavy ako dôkazový materiál dnes už nastačia, že počiatok času je kde si pred matematickou limitou nášho priestoru /nespomíname tu celý rad iných javov, ktoré sa pritom ignorujú/ sa akosi neberie do úvahy. Partneri v diskusiách nemusia mať vždy poruke jasné dôkazy, ktoré druhú stranu jasne presvedčia, nie je však správne, ak sa upäto obhajuje vlastná pravda; okrem iného sa tém bráni uplatneniu dialektiky a z historického pohľadu sa presadzuje nesprávna alternatíva. Diskutujúci partneri by mali vstupovať do rozhovoru nepredpojate, a iste by dopredu nemali partnera upodozrievať, že má nečestné úmysly, že potrebuje čosi dokázať, ľubo to potrebuje k získaniu vlastnej výhody a pod. Mali by obidvaja hľadať správnu odpoveď. Vo filozofii vznikajú /aj zanikajú/ rôzne školy, ktoré sa môžu v niečom pomíliť, inde sú pravdivé. Je ďaľko si predstaviť človekom vybudovaný systém, ktorý by neboli otvorený úpravám v chode času. Ak to niekto postuluje, dôstava sa do situácie, že bude riešiť nové úlohy zastaralým spôsobom. To sme už zažili.

Po pozornom prečítaní úvahy "Mier a ľudské práva..." sa takýto dojem, žiaľ, natínska. Autor musí poznať príčinu svojho postupu, ale jeho tvrdenia, ktoré tu odcitujem, sa inakšie posúdiť nedajú.

Na str. 328 M. Tríška píše: 'Na tomto základe pápežom usmerňovaná hierarchia pokladá svetské úsilie o slobodu, všetky politické a sociálne hnutia, ktoré bojujú za slobodu, od začiatku za také, ktoré bojujú za "zdanlivú a povrchnú alebo jednostrannú slobodu", z čoho pre kresťanov nevyplýva nevyhnutnosť solidarity alebo spolupráce. Uvedený myšlienkový prístup nakoniec vystúpe do požiadavky a príkazu odmietnuť - prirodzené iba verbálne - akúkolvek politickú činnosť duchovenstva. V skutočnosti Vatikán odmieta a zakazuje iba tú politickú činnosť, ktorá smereovala, respektíve smeruje ku skutočnému podporovaniu veci nieri a odzbrojenia, aj keď vytyčuje heslá o nevyhnutnosti rokovaní a prospešnosti dialógu o odzbrojení.' /Okrem usmerňovania postupu duchovenstva v Latinskej Amerike, ktorý podľa nášho názoru má iný kontext, sa pre toto tvrdenie neuvádzajú nijaky dôkaz - pozn. autora tejto úvahy./

M. Tríška pokračuje ďalej o encyklike Redemptor hominis: 'V uvedenej encyklike Ján Pavol II. spája aj sociálnu "spravodlivosť" určitého štátu - založenú na princípe súkromného vlastníctva - s princípom ľudských práv. A tým de facto túto "spravodlivosť" redukuje predovšetkým na spravodlivosť pre vykorisťovateľov... Otázka dodržiavania a zachovania takto chápaných ľudských práv sa má stať /podľa encykliky/ "na celom svete základným princípom činnosti pre dobro ľadneho človeka", teda predovšetkým pre dobro vykorisťovaných tried' /str. 329/.

Na str. 330 sa cituje pápežov výrok: "Nemožno vybudovať spravodlivú spoločnosť, ktorá si zaslúži meno ľudské, keď sa nerespektuje ľudská sloboda, a ešte horšie je, keď sa ničí, keď sa jednotlivcovi berú najzákladnejšie hodnoty". A M. Tríška

hovorí: "Keby pápež takto rozhodne kritizoval proti ľudovú prax dnešných imperialistických štátov /menujú sa niektoré/... kde sa upiera právo na prácu, terorizujú sa odborové organizácie a i., mohol by naozaj prispiet veci ľudských práv a slobôd, ale jeho vysvetľovanie ľudských práv a slobôd je v tomto prípade princípiálne odlišné". /Pokial je nám známe, pápežove slová smerujú na všetky strany sveta, tak prečo táto aktualizácia? Autorovi článku je iste dobre známe, že pápež odmietol pozvanie do Chile:/

Ak sa posunie tvrdenie partnera do oblasti, kde ho on nesmeroval, je dialóg ťažký, ak je vôbec možný. Všeobecne sa mierové úsilie terajšieho pápeža vysoko hodnotí a keďže sa spája s obrovskou morálnou autoritou Petrovho následníka, má veľký dopad. To je základná pozícia mierového posolstva cirkvi. Názor ako dosiahanie svetový mier je v skutku diskutovateľný, len do diskusie sa musí prebrať v plnej rôznosti, lebo ináč je diskusia imaginárna.

V čom je základný rozpor medzi encyklikami a autorovým postojom?

Ľahko uhádneme, že církev nebude hovoriť jazykom nepriateľstva, lebo v zmysle evanjelia je poslom lásky vo svete. A ak je reč o takom grandioznom projekte, ako je mier, pápež nemá iný nástroj ako lásku. Mier vo svete /projekt/ totiž nie je vecou dochodom dvoch štátnikov, lebo ich odchodom sa dohovor môže skončiť. Náviač, mier je vecou celého ľudstva a ono musí byť jeho spolu-tvorcom! Pápež nemôže prijať koncepciu odporúčanú autorom: "Po-dľa Leninovho vymedzenia mier je pokračovaním tej istej politiky so zretelom na vzniknuté zmeny vo vzájomnom pomere síl medzi protivníkmi, ku ktorým došlo vojnovými akciami". To sice zodpovedá historickej skúsenosti, ale nedáva návod ako zabezpečiť mier trvalý. A snahou Jána Pavla II. je vytvoriť podmienky pre takýto mier. Vyplýva to z posolstva z r. 1981, ktoré autor cituje na str. 327: "Najradikálnejšia sloboda človeka má svoj priestor v najvnuťornejšom jadre človeka, tam, kde sa sputovaním srdca otvára Bohu: lebo v srdci človeka ležia korene všetkých zábran, všetkých porušení slobody." Pápež tým "cieľavedome poстupuje k individualizácii" veci mieru a autor mu to vychíta, ale /ako ukážeme v ďalšom/ to nie je chyba, naopak! Okrem iného z nedávnej minulosťi si paniatime, že denná tlač a transparenty boli plné výroku, ktorý je v podstate totožný s tým, ktorý autor kritizuje: "Mier bude zachovaný, ak vec mieru vezme každý do vlastných rúk." Vtedy to bolo objavné! Ale podme na to ináč. Začnime otázkou o prvotnosti jednotlivca a spoločnosti. Doteraz platí /nielen v kresťanstve/ názor, že jednotlivci sa v istých situáciach grupovali do celkov - a to nie na potláčanie práv jednotlivca, ale na ich ochranu! To je vlastne najzákladnejšie poslanie spoločnosti. Ak sa niektorá spoločnosť tomuto poslaniu spreneverí, stráca zmysel svojej existencie a jej vedenie sa stáva skupinou tyranov. To, samozrejme, plati všeobecne. Nevieme, prečo pápežove slová autor projektuje len do určitých oblastí.

Teda dobrý jednotlivec je základom dobrej spoločnosti. Nejestvuje dobra spoločnosť zložená len zo zlých jednotlivcov. /Pri tchto úvahách predpokladáme, že sa všeobecne prijíma pojem dobra a zla - v mierotvornej politike to nie je také ťažké./ Ak teda Ján Pavol II. chce vybudovať mier na základe povzbudenia k dobrému všetkých ľudí, robí to výborne. Okrem tejto výzvnej úlohy, ktorá je prvotne nasmerovaná k duši človeka a má viest k jeho synovstvu v Bohu, k šťastiu na zemi a k zjednoteniu s Bohom, pápež prízvukuje /ako nedostátny predstaviteľ celosvetovej organizácie/ aj úlohy jednotlivých spoločenstiev. Treba to preto, že už dávno v mnohých krajinách bola zamenená pôvodná úloha

spoločnosti za inú a i v dnešnom svete sa, žiaľ, s týmto javom často stretávame. Preto treba súhlasiť s /autorom citovaným/ výrokom pápeža, že: "Mier pozostáva predovšetkým z rešpektovania neporušiteľných ľudských práv, lebo dielom spravodlivosti je po-koj, kym z porušovania týchto práv vzniká vojna, ktorá toto právo ešte viac porušuje."

Myslíme si, že výhrady autora ako: "Jednotlivé vojny a ozbrojené konflikty v zásade nevznikli pre nerešpektovanie individualizovaných ľudských práv a slobôd, ale predovšetkým pre triednopolitické príčiny" sú výsledkom nepochopenia základnej myšlienky pápeža. Samozrejme, bezprostredná príčina konfliktu sa neformuluje tak, že sa idú porušiť ľudské práva /ako hlavný motív vojny/, ale rozhodnutím sa pre konflikt sa ľudské práva porušujú, ne-rešpektujú. Základ trvalého mieru je v ľuďoch a správne postupuje každý, kto sa usiluje ľudí presvedčiť, že nevyrovnaní jednotlivci nevytvoria mierotvornú spoločnosť. Ak ľudia dobrej vôle /kiež by boli len takí/ pochopia, že láska je fenomén, ktorý viedie k šťastiu, mier bude zabezpečený, lebo láska nikoho o slobodu pripravovať nebude. To je úloha každého, kto to s mierom myslí vážne. A v tomto zmysle by bolo treba pochopiť i sv. Otca.

Ako zjednať konkrétny mier v dnešnom svete? Lebo o tom najviac hovorí autor článku. Mierové hnutie nie je účinné, ak jeho autori rozsievajú nedôveru a nenávist. Čežko možno za mierové považovať akcie štátika, ktorí podporuje terorizmus a pod. Dovolávať sa treba zdravého rozumu, rozsievať lásku a potom i problém obmedzovania zbrojenia bude riešiteľný, lebo sa odstráni jeho najzákladnejšia prekážka - nedôvera. A to cirkev robí dôsledne. Autorovi prekáža, že sa pápež odvoľíva na Chartu OSN /str. 335/. Tomu ľahko rozumiet. Mal by to hodnotiť, lebo Charta spája početnú skupinu štátov. A ak sa do "Preambuly Charty včlenili niektoré formulácie, ktoré by sa mohli tendenčne zneužiť proti úsiliu o mierovú budúlosť ľudstva" /str. 335/, potom by to autor mal skonkretizovať. Lebo súdny čítateľ sa ines už neuspokojí s konštatovaním, že "Prejavujú sa v nich sociálne a etické predstavy a formulácie prevzaté z buržoáznej filozofie, buržoázneho medzinárodného práva a mestiackeho chápania medzinárodných vzťahov."

Pravdaže, žijeme v reálnom svete a treba hodnotiť každú úprimnú snahu o skutočný mier. Svoj podiel v tomto úsilií majú všetci zodpovední činitelia, všetci ľudia. A aj keď autor tvrdí, že "Obsah mierových výrokov v encyklikách... je natol'ko nereálny a neurčitý, že okrem jediného nesporného pozitíva - hlásanie myšlienky mieru v súčasnom svete - sú vatikánske výzvy v podstate neučinné", my sme presvedčení - že v tej sfére, kde môžu a majú pôsobiť - na premenu ľudstva - sú veľmi účinné. Lebo Vatikán nemôže znížiť počet rakiet, ani atómových či vodíkových bomb /nemá ich/, ale môže nabádať ľudí k ceste, na ktorej sa také rozhodnutia rodia. A to je veľa!

ŽIVOT BEZ ÚZKOSTI

Pokračovanie cyklu "Mať alebo byť"

"Ak ma niekto miluje, bude zachovávať moje slovo a môj Otec ho bude milovať, prídeme k nemu a budeme u neho prebývať" /Jn 14,23/.

Takto sa prihováral Pán Ježiš na mnohých miestach počas svojho účinkovania. Je s nami, ak to my chceme, a to nielen vo svia-

tostnej podobe. Tenuka sa nám teda možnosť žiť v jeho prítomnosti a z toho vyplývajúca šanca žiť v odovzdanosti do vôle Božej. Je takáto ponuka reálna pre človeka v dnešnom svete? Čo je vlastne vôle Božia a ako ju možno identifikovať? Čo vlastne znamená odovzdanosť do vôle Božej? Nevedie k pasívite? Nesvedčí najviac pochodeným, málo ambicioznym ľuďom? V splete týchto /nezodpovedaných/ otázok ľudia alebo blúdia v hľadaní správnej odpovede a v ustavičnom korigovaní postojov, alebo /a to je horšie/ celkom upustia od úsilia zapnúť v sebe taký výdatný zdroj sily pre duchovný život a šťastie.

V tejto úvahе sa pokúsime ukázať, že i človek 20. storočia /či práve on/ je povolaný žiť v láske Božej a odovzdanosť do jeho vôle ho neurobí pasívnym, naopak, ukáže mu cestu k maximálnemu využitiu všetkých.

Medzi úvodom poznamenávame, že v teoretickej rovine sa na otázku dá odpovedať úplne. Prax je však vecou každého jednotlivca. Preto nieto detailného návodu pre každý jednotlivý prípad, ktorý by krok za krokom rozoberal činnosť človeka, a ani to netreba /nebolo by to užitočné/. Zato jasťuje všeobecný návod, aké postupe má človek reprezentovať. Najvšeobecnejšie konštatovanie je, že každý človek je povolaný k svatosti /1Sol 4,3/. Bol stvorený ako slobodný tvor, a teda so schopnosťou milovať, a túto ďenosť by mal v živote rozvíjať a uplatňovať. Čo znamená milovať a ako možno s pomocou Božou toto umenie pestovať, vysvetlíme inde. Tu sa sústredíme na inú stránku problému: ako uschopniť, prichystať dušu, aby sa umenie milovať zdravo a plne rozvíjalo. Pretože sme presvedčení, že optimálny spôsob získania akéhokoľvek duchovného pokroku je patronát Boží, a ten sa najlepšie realizuje v jeho prítomnosti. Každej Boh miluje pokoru, je ona tou cestou, ktorá najpriamejšie viedie k nemu. O pokore z obsahovej stránky sa už hovorilo v úvahе "Pokora - základ všetkých čností" uverejnenej v Reditnom spoločenstve 9.1986/4. Zostáva len pokračovať a odpovedať na otázku, či pokorný človek žije v prítomnosti Božej a plní jeho vôle.

Ukázali sme, že pokora sa rodí len u ľudí, ktorí sú chudobní v duchu, a že takí ľudia sa spravujú spôsobom života byť. Duchom chudobný človek najviac vyhovuje Božím zámerom, lebo je úplne zbeavený vlastného ja. Môže sa úprimne celý ponúknut Bohu a Boh takú ponuku rád prijíma. A to nielen preto, že človek chudobný v duchu s ním neobchaduje /ja dám almužnu, a ty mi ju mnohonásobne vratiš v inej podobe; ja budem dobrý, a ty mi daj bohatstvo a pod./. Chudobný človek neobchaduje vôbec. On miluje a je aktívny - je to pre neho taká samozrejnosť ako dýchanie a pohyb. Srdece má čisté, mysel prostú - krásny príbytok pre Božiu milosť. Žije teda v prítomnosti Božej. Pritom si nemyslíme, že žiť v prítomnosti Božej znamená sústavne myslieť na túto skutočnosť. Sme predsa zaradení na rozličné miesta v spoločenstve ľudí, a tam nás viaže zodpovednosť plniť príslušné povinnosti. Študent sa napríklad pri učení - úplne sú treba na učivo, učiteľ na predmet vyučovania, hokejista na hru. Čo však majú všetci spoločné, je, že každý túto činnosť robí s plným sústredením a nasadením v úmysle dopredu vzbudenom /či priebežne obnovovanom/, orientovanom na Boha. Tako vykonávaná práca je v súlade s poslaním človeka, a teda s Božou vôleou. Spomínané úkony možno ľubovoľne rozšíriť - na hru, práce v domácnosti a pod. - a závisí len od postoja jednotlivca, či túto konkrétnu činnosť bude odvodzovať od základného Božieho zámeru, a do akej miery.

Nie, trajektórie nášho života nemáme nálinkované. Tie si píšeme sami podľa toho, akými silami sa dávame v živote ovládať. Tie správne trajektórie sú rovné a vedú úzkym strmým ždolím priamo

k Bohu. Nie na veľkosti sily /činu/, záleží, či je to tak, alebo nie, ale na jej smere a charaktere. Nieckedy je malý skutok, ak je presýtený láskou, účinnejší ako veľký čin sprevádzaný pompéznosťou /slová Pána Ježiša o podanom pohári vody/. Často sa totiž neprávom vyzdvihujú len veľké činy, akoby ony boli v Božích očiach najzáslužnejšie. Ale Boh nehodnotí veľkosť činu, ale veľkosť odhodlania. Pán Ježiš často dával deti za vzor, a to iste nie pre veľkosť ich skutkov, ale pre úprimnosť a čistotu srdca. V tejto schéme každý človek má rovnakú možnosť - žena v kuchyni, maliar pri pelete, knaz v pastorácii a pod. Preto otázka metky malých detí, či plní vôle Božiu v kuchyni pri obsluhe rodiny, alebo by mala robiť niečo "väčsie", je neadekvátna.

Dotkli sme sa tým už aj otázky, čo je Božia vôle. Myslíme si, že najlepšie sa dá charakterizovať stručne - život v spôsobe byť, orientovaný na Boha. A z predošlých úvah už vieme, čo tvorí obsahovú náplň tejto výpovede. Priponíname len najdôležitejší spravidlný znak tohto spôsobu života: úplné odpútaniesa od starostí /súvisiace s ustavičnou aktivitou/ a venovanie sa prítomnej činnosti /byť plne prítomný tam, kde práve som/. Človek žijúci v spôsobe byť /človek chudobný v duchu/ nepozera na vonkajší efekt svojej činnosti /zlato zostáva zlatom i v hrude hliny/. Je opravdivý vo všetkom konaní z princípu, nie pre pochvalu okolia, a tak je jeho činnosť perfektná i v skrytosti. To nie je zane-dbatelná skutočnosť, lebo krásny je nielen monolit, ale i veľká stavba postavená z drobných /ale kvalitných/ stavebných kameňov. A tak vlastne vychádza, že vo svojej činnosti nie je retardovaný ničím /snahu mať vela, získať slávu, vyniknúť a pod./. Vo svojej aktivite, do ktorej vkladá celé srdce, plní vôle Božiu, lebo všetky jeho pokyny, ktoré nám tlmočili slová i príklad jeho Syna /"Veď som nezostúpil z neba, aby som konal svoju vôle, ale vôle toho, ktorý ma posiel", Jn 5,38/, sa dajú zhŕnuť do sumy zákona - láske /I& 12,28-31/. Aktivita človeka chudobného v duchu je motivovaná láskou k Bohu a bližnemu.

Bočný efekt tohto spôsobu života je závidenie-hodný. Okrem vedomia, že Boh je s ním a on plní jeho vôle, taký človek nadobúda pokojnú myšľ. Metrápi sa nad minulosťou, nie je stresovaný strachom o budúcnosť, a tak prežíva život bez úzkostí, úplne odovzdaný do vôle Božej. I jeho reč je úprimná a pohľad priemym. Odovzdanosť chápe /tak ako všetko ostatné/ väzne. Pozná, veľkosť Boha, ale i veľkosť jeho lásky, a jeho lútosť je úprimná /Páne, vidíš, ak som, zasa som zlyhal a ubral ti priestor vo svojom srdci, prepáč, zaujmi ho znova celé/. Z toho vyplýva naozajstný vzťah synovstva a z neho istota o Božej láske /a láska vždy upokojuje/ a život bez strachu /"Ak zachováte moje prikázenia, zostenete v mojej láske", Jn 15,10/.

Odovzdanosť do Božej vôle nie je vecou deklarovania, odhlasovania a jednorazového rozhodnutia. Je to proces, ktorý sa roz-hodnutím len začína, ale musí ho sprevádzať odhodlanie niesť dôsledky rozhodnutia. Akého? V ustavičnej aktivite ducha /z ktorej pramení aj aktivita tela/ kráčať životom s otvorenými očami voči potrebám bližných a ochotne s nimi komunikovať najmä v smere poskytovania pomoci. Pritom nehládiť na vlastné výhody a odmenu. Životné príhody /i nepríjemné/ prijímať ako súčasť životného zápasu.

Treba si však uvedomiť, že bez hlbokého ponoru do Božej prítomnosti a naozajstnej viery nemožno nadobudnúť synovský vzťah k Bohu /chudobu v duchu/. A Pán Ježiš pripomenuł, že počas a modlitby sú potrebné na jeho prežívanie. Ale zvonka sa takýto stav dobre nevidí. Jeho výsledky sa zahŕňa v plnom žití spôsobom byť, kde je ustavičný pohyb, sústavné tvorenie nového, oživovanie a

následná atmosféra býsle plná šťastia. Naši bratia vo svete to občas predvedú na obrazovkách, kde sa ukáže netypický človek, ktorý na úkor svojho pohodlia pritúli sirotu a pod., ale vo svojom okolí veľa pochope nia nenájde. Dnešné výzvy do práce pre spoločnosť bez prihlásnutia na vlastný prospech sú už frázovité. Zákonodarstvo nemôže uchrániť normy stvorenia homo sapiens pred pôsobením inštinktov tam, kde sa rozum využíva na podporu inštinktov. To je schopná len láska. Kde sa tá nahradí nenávisťou /hoci k triednemu nepriateľovi/, zákon je slabý /Kto je nepriateľ?/. Svedomie je kompas /ale sa nesmie pokaziť/, ktorý by mohol byť účinný pri ich prekonávaní, keby sa mu verilo. A človek chudobný v duchu je taký, ktorý mu verí a žije s ním v priateľstve. Rozhodol sa pre aktivitu a ak o niečo prosí Boha pre seba, tak je to dar o jej udržanic a rozmnoženie /v plnom zmysle slova/. Táto viera je súčasťou jeho viery v Božiu prítomnosť a v Božiu lásku a život bez úzkosti je jej krásnym produkтом. Nárazy života berie podľa vzoru Pána Ježiša ako čistiaci kúpel s celým skrytým zmyslom utrpenia ako fenoménu, ktorý nás účinne posúva k Bohu /P.de Chardin: Zmysel a pozitívna hodnota utrpenia/.

Viedie takýto život k pasivite? Iste nie! Odovzdanosť sa tu nechápe ako v niektorých tyčinových náboženstvách, kde sa súčasťou ľudia spolichajú na zásah zhora, ale očakávajú ho v pasivite. Naopak, človek žijúci spôsobom byť a pasivita sa navzájom vylučujú. Takýto človek je aktívny a vlastná aktivita /v najväčšej miere/ ponátiť aj určuje stupeň jeho pokroku v tomto spôsobe života. Preto ľudia známi ako praktici tohto spôsobu života /napr. P. Damián, Don Bosco, Matka Terézia a iní/ sú obdivovaní práve pre veľkú zanietenosť.

OTVORENÝ LIST OTCOVI BISKUPOVI

Najdôstojnejší otec biskup Ján Chryzostom Korec, v mene rodín našich spoločenstiev si Vám dovolujeme zaželať pri príležitosti Vášho vzácneho jubilea všetko dobré v osobnom živote i v práci pre Boží ľud.

24. augusta 1951 - pred 35 rokmi - ste boli ako 27-ročný vyšvátený za biskupa. Od toho okamihu začal Váš život prebiehať ináč, ako ste si ho dovtedy predstavovali - "iný Vás opásal a iný vodil /Jn 21,18/.

Dnes, keď sa pozeráme na Váš život, zde sa nám ako román, ktorý sa nemohol zrodiť v ľudskej hlave. V 27 rokoch ste sa stali biskupom, potom ste boli za vieru nespravodivo odsúdení na 12 rokov väzenia v najhorších podmienkach, 8 rokov z toho ste strávili vo väzení ako brusič skla, nasledovalo liečenie následkov väzenia - tuberkulózy - potom ste 24 rokov pracovali - pod stálym tlakom ŠtB - ako pomocný robotník v horúčavách, daždi a mraze. Ke tento svoj údel ste sa nikdy neponosovali, nikoho ste pren neodsudzovali a nezatracovali. Podas týchto ľahkých rokov ste napísali 11 náboženských kníh množstvo štúdií a svojimi poštovními ste sa stali hlavnou osobnosťou života cirkvi na Slovensku. V tomto roku ste Vy a tým aj celá cirkev na Slovensku dostali jedno z najvýznamnejších medzinárodných ocenení, čestný doktorát práv za "službu cirkvi a príklad kresťanskej odvahy v otázke ľudských práv" od jednej z najvýznamnejších amerických univerzít - Notre Dame du Lac v Indiane.

Vo Vašich príhovoroch k širšiemu publiku, v osobných rozhovoroch, listoch, prejavoch a najmä postojočich ste udelenie čestného doktorátu a uznáni k nemu považovali za udalosť, ocenenie a výsledok nielen osobného, ale celoslovenského a celocirkevného významu a snaženia. Nespočetné ohlasy od významných osobností z inštitúcií z celého sveta aj opäťovne blahoželania k 35. výročiu Vašej biskupskej vysviacky /od kardinála Josepha Höffnera, predsedu Nemeckej biskupskej konferencie; kardinála Hermanna Volk a Mohuča; kardinála Friedricha Wettera, biskupa z Mnichova a Freisingu; Dr. Theol. Klausa Dicka, svätiaceho biskupa v Kolíne nad Rýnom; Dr.h.c. Karla Gnädingera, svätiaceho biskupa vo Freiburgu; Klausa Hemmerleho, biskupa z Aachenu; Dr. Franza Heugsbacha, biskupa z Essenu; Johanna Kappa, svätiaceho biskupa z Fuldy; Dr. Paula Wehrleho, svätiaceho biskupa z Freiburgu; od arcibiskupa z Paderbornu a ďalších/ svedčia o tom, že ste svojou prácou a počinmi posunuli slovenskú cirkev bližšie pred Božiu tvár i pred tvár sveta. Výstižne to naznačil aj 83-ročný kardinál H. Volk, keď Vám napísal: "...ste ďaleko predo mnou, lebo ja budem mať na budúci rok iba 25. výročie biskupskej vysviacky..."

Sme hrdí, že náš národ má osobnosť s takýmto osudom a takých mravných kvalít. A taká osobnosť už nemôže byť izolovaným výhonkom.

Méxiim Gorkij raz napísal: "Cesta, na ktorej nie sú nijaké prekážky, nevedie nikam!" Vy stále kráčate cestou svojho Majstra, cestou, ktorá je Pravda a Život. Preto Vaša cesta bola a je plná prekážok a protivenstiev. Všetko toto ste však vždy statočne niesli na svojich pleciach, vzali ste ohotne Kristov kríž a nasledovali ste ho.

Ďakujeme Bohu za milosti, ktorými Vás v putovaní po tejto úzkej ceste vyzbrojil, že to, že Vám dal silu, ktorou ste v každej chvíli svojho života vedeli povedať: "Áno, Otče." Ďakujeme Bohu aj za to, že Vás dal práve nám, Slovákom a že dovolil, aby práve na našom malom Slovensku vyrástla osobnosť, akou ste Vy, otec biskup.

Z celého srdca Vám ďakujeme za Váš život knaza - robotníka, ktorým ste takmer Čtvrtstočie svedčili v rozličných prostrediah o Božej prítomnosti. Ďakujeme Vám aj za to, že ste vždy, zostali medzi nami, plný lásky a celý pre každého, vždy ochotný poradiť a pomôcť, bez úradných hodín venovať svoj drahocenný čas každému, kto ho práve potreboval. Ďakujeme Vám aj za to, že ste sa nikdy nebáli až verejne povedať svoj názor a hlásať pravdu tam, kde to bolo treba. Ďakujeme Vám, že ste celý život stáli na strane ponížených a uraznených, že ste boli tešiteľom smutných a silou slabých. Ďakujeme Vám za všetky Vaše napísané slová, za veľké porozumenie pre problémy dnešného sveta a za nádej, ktorú navôkol svojím svedectvom rozdávate. Dnes, v čase plnom skepsy, únavy a bezvýchodiskovosti, ste vydali jasné svedectvo optimizmu do budúcnosti a svedectvo vdaky za dary a zázraky, ktorými nás dobrovitý Boh obdarúva. Netreba zalamovať rukami, nadávať a všetko kritizovať, ale konštruktívne pracovať a s radosťou žiť svoj život, pre ktorý sme nedostali príslub, že ho prežijeme v blažobute: "Vieme, ako má vyzerat život podľa evanjelia - tak ho žime!"

Veríme, najdôstojnejší otec biskup, že Vaša ignaciánska horlivosť Vás neopustí a že budete pre slovenský národ ešte dlho žriedlom sily, múdrosti a rady. Ubožpočujeme Vás o mnohich modlitbách, ktoré sa stále, ale najmä v týchto dňoch, za Vás vznášajú k Vsemohúcomu od starých, stredných, mladých a aj detí. Z celého srdca Vám želáme veľa zdravia, optimizmu a spokojnosti, čoraz užšiu spoluprácu s Božou milosťou a láskou tak, aby Vilová 7

bola ešte mnoho rokov tým, čím je teraz: oázou odvahy, pokoja, radosti a Božieho Ducha.

Bratislava 24. 8. 1986

Vaše slovenské rodiny

Na nasledujúcej strane uvádzame sprievodný list a kópiu dekrétu, ktorým bol J. Ch. Korec S.J. prehlásený za Doktora práv h.c.

Raz som sedel pod Himalajami na brehu jednej riečky. Z vody som vytiahol pekný, gulatý tvrdý kamen a iným kamenom som ho rozobil. Vnútri bol celkom suchý. Hoci bol tak dlho ponorený vo vode, voda do jeho vnútra nevnikla.

Podobne je to aj s kresťanmi v Európe. Po celé stáročia žijú v kresťanskem milieu. Sú celkom ponorení do jeho požehnaní. Žijú v kresťanstve, ale viera do nich nevnikla. Nežijú z viery. Vinu za to nenesie kresťanstvo, ale tvrdosť ich srdca. Preto sa nečudujem, že mnohí ľudia nemôžu pochopiť, čo pre nich znamená Kristus.

• /Sadu-Sundar Singh/

Ľudia sa naučili plávať ako ryby, lietať ako vtáky, ale žiť spolu ako členovia jednej rodiny sa ešte nenaučili.

/M. L. King/

Páne, v tichu rodiacoho sa dňa hľadám v tebe mier, múdrost a silu. Chcem sa dnes na svet dívat milujúcimi očami, byť trpežlivý, chápavý a mýdry. Nechcem súdiť podľa vonkajšieho zdanania, ale chcem sa dívať na tvoje deti tak, ako na ne hľadievaš ty. Preto chcem v každom hľadať iba dobro. Daj, nech nie som hluchý preťažkosti iných, uchovaj môj jazyk pred zlými rečami, napln môjho ducha myšlienkami, ktoré posvácuju, aby som bol taký dobrý a priateľský, že všetci okolo mňa budú cítiť tvoju prítomnosť. Obleč ma svojou krásou, Páne, aby som ťa celý deň zjavoval ľuďom. Amen.

Páne Ježišu, urob ma tvorcom pokoja: aby som vnášal lásku, kde panuje nedôvist; odpustenie, kde sa množia urážky; jednotu, kde vládne nesvornosť; daj, aby som prinášal pravdu tým, čo blúdia; vieriť tým, čo pochybujú; nádej tým, čo si zúfajú; svetlo tým, čo tápu v tmách; radosť tým, čo smútia. Daj, aby som sa snažil skôr potešovatičných, než aby mňa potešovali; skôr chápať iných, než aby mňa chápali; skôr milovať iných, než aby mňa milovali. Ved len vtedy, keď dávame, nadobúdame; len keď zabúdame na seba, nachádzame seba samých; len keď odpúšťame, dostáva sa nám odpustenie; len keď odumierame sebe, povstaneme k večnému životu. Amen.

/sv. František z Asissi/

Universitas Dominicana Nostre Dame La Salette

Praeses. Curatores Et Professores

Omnibus has presentes litteras bisuris salutem

Nos ad id munus decreto publico delegati nolum facimus et

testamus dilectum nobis

Foort Reverend Jan Chrysostom Korec, S.J.

ita bene meruisse ut rite et sollemniter renuntiaretur

Egum Doctor

Cuius rei testes nomina nostra subscrivimus ac sigillum

Universitatis nostrae apponi curabimus

ମେ ଖର୍ବ୍ବ ଶାନ୍ତି ପାଇଲା ଏହା କାହାରେ ପାଇଲା

Theodore M. Hesburgh, Jr.
Deacon

Mauricio Camara

Vita Dulcedo Spes

Theodor H. Hosburgh, rektor

**Sigillum Universitatis Domine Nostrae a Lacu
Honoris causa**

卷之三

Université Notre Dame du Lac

Na svojej 141. májovej promócií Universítate Notre Dame
udeluje hodnosť Doktora práv,honoris causa
mužovi, ktorý ako jeho svätý patrón, sa nikdy nebál vysloviť
pravdu do tváre moci. Napriek násilnému prerušeniu knazského
štúdia vládnym zásahom v roku 1950 bol tajne vysvätený za
knaza a neskôr za biskupa. Jeho vernosť knazskej službe nikdy
neprestala byť húževnatá, ani pod odevom robotníka v továrni,
nočného strážnika, ba dokonca väzňa. Jeho prerocké svedectvo
katolíckej viery v jeho rodom Československu, plné nebezpe-
čenstiev, odzrkadluje veľkú Božiu lásku voči všetkému trpiacemu
ludstvu. Jeho rozhodný odpor kapitulovať pred prenasledovatelia-
mi je prenikavo eziarený vlúdnym a trvalým odpúštaním ich činov.
Samotná jeho neprítomnosť na tejto slávnosti svedčí o jeho od-
danosti svojmu národu a jeho cirkvi. V mene každého údu Tajom-
ného tela Kristovho vzdávame hold v 35. roku jeho verného knaz-
stva mužovi, ktorý je symbolom duchovnej nepoddajnosti.

Biskupovi Jánovi Chryzostomovi Korcovi zo Spoločnosti Ježišovej
Bratislava, Československe

Sigillum Universitatis Dominae Nostrae a Lacu
Vita Dulcedo Spes

DETI PÍŠU MIKULÁŠOVI A JEŽIŠKOVI...

Kresťanskí rodičia, ktorým leží na srdci výchova ich detí, nenechávajú svoje ratolesti v "mystickej" nevedomosti o tom, ako je to s mikulášskym a vianočným obdarúvením. Naopak, vedia bližiace sa sviatky sv. Mikuláša a Vianoc zakaždým vhodne využiť na poučanie svojich detí vo viere /pravda, vždy primerane ich veku/ a najmä na pestovanie základnej čnosti kresťanskej lásky v ich dušiach.

Kresťanská tradícia má s tým o čo oprieť, aj keď ide o poetické čaro - netreba sa utiekať k tvrdeniam, že Mikuláš príde nepozorované cez zatvorené okno, alebo že Ježiško prinesie darčeky pod stromček do zamknutej izby. Neochudobní dušu dieťaťa, ba práve naopak, obohatiť ju, keď mu porozprávame legendu o biskupovi sv. Mikulášovi z Myry a poukážeme primerane detskému chápaniu na to, že to na pamiatku jeho šľachetného skutku /zachránil svojím darom čnosť troch dcér schudobnclého otca, ktorý sa už v ženístve rozhodol ju obetovať/ obdarúvajú kresťanskí rodičia v mnohých krajinách vo sviatok tohto svätca svoje deti drobnými darmi a že si tým my rodičia pripomíname našu povinnosť viest svoje deti k čistote srdca a k láske k Bohu i k blížnym. Práve tak evanjeliový príbeh narodenia Dieťaťa Ježiša je tým správnym "romantickým" východiskom na porozprávanie o nesmiernej Božej láske k nám a o tom, ako my mame Božiu lásku opäťovať našim darúvaním sa Bohu a blížnym.

Takto ostávame na reálnej platforme bez toho, že by sme upodobili do nebezpečenstva bezduchého malizmu, okliešteného o pravé hodnoty, a zaroven vypestúvame v dušiach našich detí zmysel pre pravú poéziu predvianočného a vianočného času, bez pseudomystiky, ktorá nemá ďaleko od "dedomrázovskej" profanizácie.

Deti sa, prirodzene, z obdarovania vopred úprimne tešia, vnútorné sa naň pripravujú, vkladajú svoje túžby a želanice do svojich ľudlitieb, rady ich dajú i na papier, písu Mikulášovi a Ježiškovi... To všetko prezrádza bohatosť ich vnútorného prečívenia očakávania. Rodičia ich v tom povzbudzujú a usmerňujú. Učia ich napríklad modliť sa nie za základné dary pre seba, ale popri skromných svojich túžbach väčšmi za Božie dary pre iných /zdravie a pod./, vnučajú im myšlienku, že aj ony môžu urobiť radosť ostatným členom rodiny dôvinnými darčekmi, hoci zhotoven mi vlastnými rukami v prípadnej dôležitosti užívajú ich prípravu na Vianoce "adventným kalendárom", ktorý u nás sice nemá svoju tradíciu, ale ktorý sa k nám najnovšie dostal ako pekný predvianočný zvyk z krajin nemeckej rečovej oblasti.

Spomenuli sme písanie listov Mikulášovi a Ježiškovi. Je to starý zvyk patrisci k detskej romantike predvianočného času. Dieťa je vždy, príj, mne prekvapené, keď vo vyčistenej topánke na obloku alebo pod stromčekom nájde to, po čom túžilo a o čo prosilo v listi - či už svoj list písalo s rodičovskou pomocou, alebo tajne, ešte v skrystosti. Starostlivý rodič zvyčajne vie, po čom je jeho dieťa potreba. Dúp písiť, a ak je žiadlosť dieťaťa rozumná ažiadaťa vydávanie, je dostupná, dieťaťu dár kupí. Ak sme však dieťa v advente správne odčas usmernovali, a vobeč ak ho vychovávame správne, nie je súčielené vytvoriť význam, keď nám okolnosti neumožnili obdarovať ho žiadaným, a tesiť sa z každého daru a jeho zároveň vďačné.

V niektorých krajinách zapájajú sa do mikulášskej a ježiškovej pošty deti s ochotou aj verejné úradu. Zachytili sme

nedávno informacie o tom, aké to robia v NSR a v Rakúsku. Stojí za to si ich priblížiť.

V Nemeckej spolkovej republike už csi dvadsať rokov oficiálne ještva mikulášska pošta organizovaná Spolkovou poštou a mestnym dopravným spolkom v sárskej obci St. Nikolaus /= Sv. Mikuláš/. Každoročne viac než 4000 detí z celého sveta adresuje svoje listy "An den St. Nikolaus in 5624 St. Nikolaus". Na túto adresu doručuje pošta i listy, ktoré deti poslali hoci s označením "Mikulášovi, oblek č. 10 v neli, prvé poschodie". Každé dieťa dostáva na svoj list odpoveď - pravda, ak rodičia priložili k listu dostačujúce spätočné poštovné v známkach. Niekoľko, ak je to možné, spĺňajú pomocníci sv. Mikuláša v obci St. Nikolaus aj želenia detí. Napríklad viacerým deťom z NDR našli v NSR priateľov na písanie si, alebo im poslali nejaké drobnosti. "Detačované pracovisko nebeskej pošty" majú aj v obci Nikolausdorf /= Mikulášovce/ na severozápade NSR /poštové smerové číslo 4594/. Tam pečiatkujú odpovede osobitnou poštovou pečiatkou.

Detské listy Ježiškovi doručuje zasa Spolková pošta do obce Himmelsthür /= Nebeská Brána/ pri Hildesheim. Tamojší poštový úrad odpovedá "v zastápení" každoročne na viac než 20 000 listov detí s prosbami o modelové železnice, bábikové izby, plyšové zvieratká, počítacové hry, ale i bračku. Od roku 1966 poslali z Himmelsthüru osi 150 000 deťom vianočnú poviedku s vianočnou poštovou známkou a vianočnou poštovou pečiatkou.

V Rakúsku služby "Ježiškovej pošty" plní osobitný poštový úrad zriadený v obci Christkindl /= Ježiško/ pri Steyri s úradným označením "Christkindl" /poštové smerové číslo A 4411/. Aj tam odpovedajú na listy detí z celého sveta.

Nie je, pravdaže, rozhodujúce, či dieťa na svoj list Mikulášovi alebo Ježiškovi dostane listovú odpoveď /s takouto osobitnou službou pošty nemožno totiž bežne počítať, v každom prípade je zatažujúca a nákladná/. Dôležité je, že dieťa písalo s vrúcym srdcom a že pri tom pamätaло predovšetkým na vlastnú "protihodnotu" svojich ľadostí. Dietetu, ktorého chápaniu rodičia sprístupnili prijímanie Božieho vianočného Daru, stáva sa takýto postoj základnou potrebou.

Klára A.

EŠTE KU KULTÚRNEJ ŽATVE METODOVSKÉHO ROKA

V Rodinnom spoločenstve 7.1986/2 sme sa pokúsili urobiť prierez tým, čo priniesol u nás na kultúrnom poli jubilejný metodovský rok 1985. Nás prehľad by neboli úplný, keby sme sa nevyšloviли pochválne ešte o edičnom počinе prof. Rudolfa Krajčoviča, o vydaní antológie literárnych textov Veľká Morava v tisícočí. Nemohli sme tak urobiť vtedy, pretože kniha vydaná Tatranom v rámci Metodovho výročia a dátovaná rokom 1985 sa zjavila v predaji až začiatkom tohto roka. Korešponduje to s naším minulým konštatovaním, že sa akcie metodovského roka rozbiehali váhevo, má to však aj svoju výhodu, a to tú, že sa o veciach okolo cyrilometodovskej tradičie hovorí a píše aj nadalej s väčšou než bežnou frekvenciou.

Krajčovičova kniha je celkom milou čítankou. Neobsahuje súčasť všetko, čo by sme v nej azda hľadali, jednako výber textov a citátov je volený dosť šťastne. Zostavovateľ najprv vzdáva

pocitu sv. Cyrillovi a Metodovi uvedením textov zo staroslovienských prameňov, potom následne úryvky z analógov a cestopisov 9. a 10. storočia /Ibn Rusta, francúzské anály, Aventinove premeny/, z kroník, povestí a legiend 10. až 15. storočia, ďalej z tých diel 17. a 18. storočia, v ktorých sa sačína prebúdzať povedomie Slovákov o vlastnej historii /od Benedikta Szöllösiho po Juraja Fándlyho/. Najväčšiu časť knihy tvoria, pravda, ukážky literárnych textov s cyrilometodovskou a velkomoravskou tematikou z minulého a nášho storočia, počínajúc Šafárikom, Kollárom a Hollým a končiac dnešnými autormi.

S uznaním kvitujeme, že sa do antológie dostala aj časť Ohlásenia Slovenskej Matice, ktoré roku 1862 v Budíne formulovali a podpísali Francisci, Paulíny-Tóth, Gotčár a Palárik. V Ohlásení nachádzame i túto pamätnúveru: "Národu, ktorý pred tisícročím prijetím a rozšírením kresťanstva zvestoval slovenskému plennemu večné spasenie a v lone ktorého sa zaviazala, podstatne prostredkom jeho jazyka, slovesnosť slovenská, tomuže národu bolo zase po tisícročí súdené, aby kroz svojich blahozvestcov a vedomcov zvestoval slovenskému plennemu spasenie národné." Teší nás zároveň, že vo výňatkoch z jednotlivých literárnych pamiatok publikovaných v tejto čítanke záchaváva ~~správnu~~ pôvodinu písania veľkého začiatocného písma v mene ~~po~~ /Po skúsenostich z minulých rokov, keď sa ešte aj oblúbené verše starších našich básnikov pre deti prebásnovali len preto, aby neobsahovali "nevzhodné", náboženskou terminologiou začažené" miesta, nie je u nás takýto chvályhodný prístup k starším textom v knihách určených pre širšiu verejnoscť až taký samozrejmý.

Na okolnosť, že antológia je určená pôvodne pre širšiu verejnoscť, poukazuje nielen spôsob jej spracovania, ale i to, že vyšla v populárnej Hviezdoslavovej knižnici. Žiaľ, určili jej náklad iba 4000 výtlačkov, a tak bola za pár dní rozobraná. Na tento fakt kriticky poukázala aj Katarína Hobovštíaková v recenzii knihy vo Večerníku, pripojiac súčasne povzdych, že práve tak ľahko dosiahnutelná je aj Paulinyho a Ondručova práca Život a dielo Metoda a Morsinovej knihe Metodov boj /pri týchto dvoch publikáciách sme tiež minule konštatovali nedostatočnosť nákladu.

Istú výhodu máme k ilustráciám v knihe, ktoré pochádzajú od Miroslava Cipára. Sú vizuálne - tvorevo i farobne - pôsobivé a celkom isto prinášajú estetický zážitok, obsahovo však hovoria veľmi málo. Vzbudzujú dojem, aké keby ilustrátor neboli spoznal problematiku, ktorú mu prichodilo ilustrovať, ani "z rýchlika". Kým napríklad taká Ľudmila Cvengrošová si dala záležať na detailnom večnom preštudovaní hlaholskej abecedy a skutočne aj používa jej písmaná na transkripciu nápisov, Cipárovi stačí vymyslieť si vlastné "alchymistické znaky" vzdielne pripomínané hlaholské znaky a pokresliť nimi celú stranu v knihe. A takto narába aj s ostatnými reáliami. Myslíme si, že je to prejav istej neúcty k vzniesenej téme. Trocha väčšia dávka realizmu by veci nebola uškodila.

Celkovo sa zdá, že s cyrilometodovskou a velkomoravskou problematikou v našej kultúre predsa len sme sa nádejne pohli dopredu. Presvedčajú nás medziiný o tom aj pútavé Kapitoly z velkomoravskej historie z pera doc. Matúša Kučeru, ktoré vyšli na dva razy v Novom slove /č. 6 a 7/1986/ a ktoré boli ukážkou z autorovej publikácie Postavy velkomoravskej historie, chystanej martinškou Osvetou /medzičasom vyšla/. A presvedčajú nás o tom aj recenzie Morsinovej knihy Metodov boj na stránkach tlače.

Ono je sice pravda, že Morsina podáva cyrilometodovskú misiu v "patričnom" ideologickom obale a že prichádza aj k vývodom, ku ktorým - ako sme už boli spomenuli - možno mať námitky,

ale maximálne pozitívne treba pri jeho diele hodnotiť to, že preklesnuje večnému rozprávaniu o dejoch okolo byzantskej misie na Veľkú Moravu cestu medzi našu širšiu verejnoscť. Tak recenzent Pavol Dvořák v Práci tu hovorí o zrušení nepísaných "klietob", ktoré /totiž to zrušenie/ vraj Marsinova kniha plne potvrdzuje, a Marián Skledaný v Novom slove ide ešte ďalej, keď kriticky konštatuje, že /pred Marsinom - pozn. A. S. R./ v rámci metodovského výročia "aj v dobrom úsilí o očistenie cyrilometodskej tradície od klerikálnych nánosov sa niektorí autori dopustili prehreškov voči historii a historickej pravde". Tu už je vari dobre nostražiť uši. A klobúk dolu dávame pred Skledaného výrokom: "...nemožno tvrdiť, že podstata misie Konštantína a Metoda na Veľkú Moravu nespočívala primárne v christianizácii, ale predovšetkým v poslaní výchovnom a kultúrno-politicom", že solúnski bratia nepriniesli na Veľkú Moravu 'Písмо', ale 'písmo'. Takéto tvrdenie je nehistorické, keďže sa tu zamenia podstata historickej udalosti s jej historickým významom. O tom, aký význam treba priklaňať danej historickej udalosti, myslíme si svoje - nie to isté, čo Skledaný - ale za jeho obhajobu podstata historickej skutočnosti sme mu vďační.

Cesta k pravde o vlastnej histórii v našich pomeroch nie je ľahká, o to väčšmi si ceníme každý krok i krôčik urobený verejne k nej. Ako nám ukázal jubilejný rok, sv. Metod zjavne za tú pravdu oroduje.

A. S. Radoslav

MANŽEĽSKÉ STRETNUTIA - REKOLEKCIE FORMOU DISKRÉTNEGO DIALÓGU

V zahraničí je rozšírené hnutie Marriage Encounter /manželské stretnutia/, ktoré založil španielsky jezuita P. Gabriel Calvo. Je to prostriedok pastoračie manželstiev.

Tu treba povedať, že pastoračia rodín a pastoračia manželstiev nie je jedno a to isté. Manželstvo je základ rodiny. Špecifickosť vzťahu medzi mužom a ženou má v rodine svoju výraznú autonómiu. Tento vzťah sa odráža na deťoch i na ďalšej rodine.

Dnes existujú manželské stretnutia aj v Poľsku. Niekoľko manželských párov z Katovic, Varšavy a Vratislaví sa podujalo prispôsobiť program tohto hnutia poľskej duchovnej kultúre a mentalite a dať mu väčšmi ráz prostriedku rekolekcie než náboženského hnutia. Prvé také rekolekcie v Poľsku sa uskutočnili roku 1977 v Laskách. Odvtedy sa usporadúva každoročne niekoľko rekolekčných víkendov v Katowiciach, vo Varšave a v ostatnom čase aj vo Vratislaví.

Rekolekcie sa začínajú v piatok o 18. hodine a končia sa v nedeľu okolo 15.30 h. Zúčastňuje sa na nich zvyčajne okolo 15 nových manželských párov /t. j. takých, ktoré ešte manželské stretnutia neabsolvovali/, tri páry sprevádzajúce a jeden-dvaja knazi. Podstatnou podmienkou autentického prežitia stretnutia je úplné vypnutie z problémov zamestnania aj aktuálnych problémov rodiny /ide o to, aby sa počas tohto víkendu neriešili starosti okolo bytu, penazí a pod./. To ulahčuje sústrediť sa na osobu manželského partnera. Prirodzenou podmienkou účasti na rekolekciách je, pochopiteľne, účasť oboch manželov. Aj knazi, ktorí sú prítomní na manželských stretnutiach, musia tiež vypnúť zo svojich všedných starostí. Ak sú dva, tiež realizujú dialog, odpovedájúc na otázky prichystané špeciálne pre nich. Počas rekolekčného

víkendu nielenže pomáhajú manželstvám, plniac tu kňozskú službu, ale i sami majú príležitosť prežiť svoje spojenie s cirkvou, s Božím ľudom, ktorému slúžia.

Na manželské stretnutia prichádzajú ľudia v rozličnom veku, v rozličnom štádiu manželstva, na rozličnej úrovni poznania a náboženskej angažovanosti, s rozličným spektrom pocitov a problémov, ktoré manželov spájajú alebo rozdeľujú.

Špecifickosť stretnutí spočíva v tom, že sa tu majú manželia naučiť viest taký dialóg, ktorý na jednej strane umožní mužovi a žene hlbšie sa vzájomne spoznať, na druhej strane zase - v prípade konfliktu - pomôže preklenúť prehlbujúce sa neporozumenie medzi manželmi. Cieľom dialógu tu teda nie je riešiť problémy, ale hlbšie spoznať seba samého i človeka, ktorý mi je najbližší, spoznať svoje aj jeho pocity a postoje. Tento dialog má priviesť k väčšej vzájomnej dôvete a k akceptovaniu manželského partnera takého, aký v skutočnosti je.

Rekolekcie sa líšia od predchádzajúcich známych foriem rekolekcií: Nieto tu spoločných besied ani úvodných prednášok či kázní, pracujú tu sami manželskí partneri. Nedebtuje sa tu o tom, aké by manželstvo "malo byť". Muž a žena si tu iba najú odpovedeť vo vzájomnom dialógu na rozličné otázky. Ich rozhovor prebieha iba medzi nimi dvoma, úplne diskrétny. Jeho podstata spočíva nie v diskusii, ale vo vzájomnom odovzdávaní si svojich stanovísk. To, čo si tu manželia odovzdávajú, nepodriďuje sa nijakému posudzovaniu ani polemike. Je to svedectvo prežitia, vyjavenie svojho vnútra. Treba sa usilovať počúvať druhého a akceptovať ho. Pravda, nie vždy je to ľahké. Odovzdávanie seba samého je však veľkou hodnotou, šancou rozvoja. To, čo si manželia navzájom zverujú, musí, pravdaže, prechádzať filtrom lásky. Taký dialog nie je nijakým exhibicionizmom, ale obohatením človeka, ktorý je mi najbližší, výrazom toho, že mu verím a že mu sám seba zverujem takého, aký vskutku som. Taký je totiž zmysel manželskej jednoty, ktorá neprihádza k zotretiu rozdielov, ale je spoločným putováním rozdielnych, navzájom si oddaných duší.

Manželské páry, ktoré sa zúčastnili na takomto stretnutí, v zásade potom nevytvárajú nové spoločenstvá, ale majú oživovať novým duchom svoju rodinu, kruh svojich priateľov - a tie prostredia, do ktorých dovtedy patrili.

Rekolekčné víkendy, ale aj povíkendové kontakty prinášajú účastníkom manželských stretnutí okrem toho aj skutočnú výmenu hodnôt medzi jednotlivými manželstvami. Všetci totiž, aj tí, ktorí organizujú rekolekcie, aj tí, ktorí na ne prichádzajú, zápasia s väčšinou alebo menšími ťažkošťami vo vzájomnom porozumení a akceptovaní sa, všetci prežívajú väčšie alebo menšie konflikty. Tu sa môžu jedni od druhých učiť, ako sa lepšie vzájomne chápať a ako chápať iných.

/Podľa Kalendárza "Królowej Apostolów, Poznaň-Varšava 1986/

Redakcia verí, že aj manželia na Slovensku budú mať možnosť zúčastniť sa tohto druhu rekolekcií a prosí čitateľov o modlitby na tento úmysel.

PSYCHOLOG MEDZI NAMI

Konflikty v manželstve

Konflikt, hádka, škriepka, to nie je vec neznáma ani v kresťanskej rodine. Ak sa stretnú dve protichodné mienky, názory alebo činy, možno za nimi tušiť konflikt. Ktorý z názorov prijať? Čo skôr urobiť? Kto má ustúpiť? Tieto sú otázky, ktoré vedia rozbúriť hladinu pokoja.

Výmena názorov medzi manželmi je nevyhnutná. Manželstvo, kde k neprichádzate, nemožno považovať za ideálne - treba sa skôr zamyslieť, ktorý z manželov donekonečna ustupuje tomu druhému i za cenu trvalej nespokojnosti či dokonca neurozy u seba alebo u detí. Aj kresťanské manželstvo potrebuje mať svoju dynamiku - ona je totiž silou, ktorá mu umožňuje vzrasť v jednote a vzájomnom porozumení.

V prvých rokoch manželstva sú konflikty častejšie - je to obdobie, v ktorom sa prehľbuje vzájomné spoznávanie partnerov. Takéto spoznávanie sa je dôležité a je nevyhnutné, aby bolo spojené s ochotou prijať seba i toho druhého ľakého, aký v skutočnosti je. Vôbec nie je vhodná snaha o pravých chovu toho druhého podľa svojich predstáv alebo ideálov o partnerovi - takýto prístup viedie k prehlbovaniu rozporov.

Ak chceme konfliktom predchádzať, prípadne ich chceme vedieť riešiť, potrebujeme mať informácie o partnerovi aj o sebe získané v konkrétnych konfliktných situáciach. Trvá niekoľko rokov, kým sa manželia spoznajú natol'ko, že vedia, čo jeden od druhého môže očakávať, čo si k nemu môže dovoliť a pod. V starších manželstvách by malo konfliktov ubúdať - či sa však vyskytnú, bývajú intenzívne. V mnohých rodinách sa manželia škriepie donekonečna, čo je zväčša zapríčinené tým, že sa ani jedna hádka nekončí uvoľnením.

Predmetom konfliktov s hádkou bývajú často malicherné a nepodstatné veci: ak ide o vážne rozhodnutie, tu sú manželia schopní dchudnúť sa. Často je predmet konfliktu len zámienkou na to, aby si partner uvoľnil nazhromaždené napätie, ktorého zdroje sú celkom inde než v rodine sám /napríklad v zamestnaní, vo vzťahu k svakrovcom, v neochote čosi urobiť pre pohodlnosť, nespojnosť v intímnom živote atď./.

Ako riešiť konfliktné situácie v rodine, aby hádky neviedli k neurotizácii detí a nevytvárali medzi manželmi odpor, lež naočak, pomáhali tvorivo riešiť problémové situácie, a tak boli jedným zo zdrojov rastu jednoty medzi manželmi? Pomôžu nám pravidlá tzv. konštruktívnej hádky, používané v bežnej psychoterapeutickej praxi. Presné pravidlá pre ňu využecoval známy český psycholog Stanislav Kratochvíl.

Zásady konštruktívnej výmeny názorov hádky sú:

1. Hádka sa má konáť len po predbežnej dohode. Treba vopred určiť čas a vhodné miesto. Nevhodné je hádka sa pred deťmi alebo rodičmi, v čase, keď sa čaká návštěva alebo sa ide do divadla.
2. Hádka sa má konáť čo najskôr po kratickej udalosti.
3. Kto začína hádku, má si vopred ujasniť, o čo mu ide, čo chce dosiahnuť.
4. Cieľom nie je poraziť druhého, ale spoločnými silami zvládnut problém.

5. Pri hádke sa majú dodržiavať pravidlá čestnej hry. Pre-hrešky proti čestnej hre sú: úder "pod pás" /argumenty nejdú k veci, ale majú zasiahnuť partnera na jeho citlivom mieste: ako napríklad, ak sa povie človeku, ktorý trpí chybou reči, "nez-jačhci sa"/, "pritlačenie k mŕtu", vyťahovanie starých prežitých vecí /čím sa kto prehrešil na minulej dovolenke/, útok proti predmetom alebo osobám, ktoré má partner rád /tvoja matka, tvoje knihy, zovšeobecňovanie /ty mi nikdy nepomôže/ a neprimorané prostriedky /vyhrážanie sa rozvodom pre rozbitú šálku/.

Etapy hádky:

- A. Úvodná etapa: Oznám, že sa chceš hádať.
- B. Stredná etapa: 1. Hovor, čo si myslíš.
2. Odreaguj sa a kritizuj.
- C. Koncová etapa: 1. Uznaj vlastné chyby.
2. Nájdi na druhom niečo pekné.

Pre niektorých ľudí je ťažké hádku skončiť, preto ju autor rozdelil na tieto etapy, ktoré pomáhajú dať hádke istú formu a neutralizovať negatívne pocity, ktoré každá výmena názorov prináša.

V modelových situáciach psychoterapeutickej praxe sa hádka presne boduje, čím sa zistuje jej kvalita, poukazuje sa na chyby a hodnotí sa, nakoľko je prínosom - nakoľko je konštruktívna, či problém rieši uspokojivo vzhľadom na oboch partnerov, alebo či je deštruktívna, čo znamená, že partnerom ide o presadenie svojej mienky, resp. "potopenie toho druhého", čím sa však základný problém nericší.

V kresťanskom manželstve by riešenie konfliktov formou konštruktívnej výmeny názorov nemalo rebiť principiálne problémy. V Starom zákone čítame: "... nech slnko nezapadne nad vaším hnevom..." /5. Mojž 24, 15/, čo je praktický pokyn na riešenie problémových situácií v čase i s ohľadom na vzájomné zmierenie. Pri rozhodovaní o začiatí hádky treba mať na zreteli zákon lásky a z jeho pohľadu zvážiť, či hádka vyrieší problém tak, že si ho obaja partneri uvedomia, zaujmú k nemu stanovisko, a tým hádka pomôže manželom prehliubiť vzájomné vzťahy, alebo či ide len o momentálnu potrebu vybiť nazhromeždenú energiu, napáliť, zraniť, ponížiť partnera, presadiť sa a podobné nízke pohnútky. Ak je na prvom mieste tento druhý motív, treba sa snažiť odreagovať v nejakej prospešnej činnosti /vyprášiť koborce, umyť okno alebo vybchnúť s deťmi na ihrisko a či íst sa len tak prebchnúť/. Pre krízové situácie v rodine platí teda zásada, ktorá by nemala u kresťana chýbať ani pri jednom rozhodovaní sa - obrátiť sa s dôvľou na Pána Boha a prizvať ho k riešeniu. Potom ani "ostré" situácie nebudú nedôstojné, urážajúce a surové, nebude v nich víťaza ani porazeného, ale obaja partneri budú mať radosť z toho, že sa opäť stretli v láske a jednote.

Anjel povedal: Nebojte sa, veď zvestujem vám veľkú radosť, ktorá bude všetkému ľudu, lebo narodil sa vám dnes v meste Dávidovom Spasiteľ, ktorý je Kristus Pán. A toto vám bude znamením: nájdete nemluvniatko, obvinuté plienkami, ležať v jasliach. A hned s anjelom zjavilo sa množstvo rytierstva nebeského, ktorí chváliili Boha a volali: Sláva na výsostiah Bohu a na zemi pokoj ľuďomobrej vôle! / Lk 2,10 - 14/.

... K NEPOŠKVRNENEJ A SEDEMBOLESTNEJ

1. časť

Pravdy o Márii sú pravdami o Bohu.

Poznajme Máriu, aby sme lepšie poznali Otca.

V poslednom čase si čoraz väčšmi uvedomujem, že žijeme v dobe, keď sa spínajú slová Písma: Na nabi sa ukázalo znemenie ženy, odetej slnkom, bojujúcej s drakom /Zj 12,1/. Žijeme v dobe nebývalých Máriiných zjavení, jej mocné pôsobenie je čoraz zrejmäjšie. Uvedomujem si, že by sme sa protivili pravde, a teda Bohu, keby sme zostali k týmto skutočnostiam novšímaví. Stále častejšie berieme do rúk podivuhodné dielko sv. Ľudovíta Grigniona z Montfortu / †1673, +1716/ "O pravej úcte k Panne Márii". Jeho autor, "muž prozretelnosti, druhý Eliáš, misionár Ducha Svätého a Márie" /z predhovoru P. F. W. Fabera k anglickému vydaniu r. 1862/, sám o tomto dielku predpovedal, že ho nepochopia, ale že vo svojom čase ho znova objavia, a tak splní svoj účel. A skutočne, dnes poznávame, že sú to proroctvá o dnešnej dobe, ktoré sa už spínajú. Sv. Grignion hovorí o bližiacom sa slávnom veku cirkvi, ktorý bude vekom Máriiným. Hovorí, že Mária pripravila prvý príchod Krista a pripraví aj jeho druhý príchod. Hovorí o vnútorných vzťahoch, ktoré bude mať k druhému príchodu svojho Syna.

Keď čítame o týchto "časoch, nebezpečnejších, než kedy boli, ktoré čoskoro prídu!", vidíme, že sv. Grignion predvídal našu dobu. Keď však čítame toto dielko tak, že vyberáme len zrnká proroctiev, kym iné state, kde hovorí o Márii, že je " mestom a obcou Božou", "je pozemským rajom nového Adama", "je svätyňou a odpočinutím Svätej Trojice", prejdeme len ako básnické ozdoby, vtedy o mnohé prichádzame. Ved sa nám tu zjavujú pravdy o Božích skutočnostiach, pravdy o vlastnom živote Boha.

To isté platí o knihe "Panna Mária kňazom, svojim najmilším synom". Táto "modrá kniha" sa s mariánskou tichotou rozšírila po celom svete a prináša hojné ovocie. Je to súkromné zjavenie Pannej Márie omilostenému kňazovi na podporu výzvy z Fatimy, aby sme sa všetci zasvätili jej Nepoškvrnenému Srdcu. Keď sme túto jej nebeskú výzvu nevedeli realizovať, prichádza a takpovediac viedie nás za ruku a ukazuje nám, ako toto zasvätenie uskutočniť a ako ho žiť. Učí nás, ako máme pozerat na dianie okolo seba, ako máme všetkému rozumieť a ako v týchto podmienkach žiť.

Dielo, ktoré Mária prostredníctvom svojej "modrej knihy" uskutočňuje vo svete, v dušiach, je oným Máriiným pôsobením v tejto dobe, ktoré predpovedal sv. Grignion. V "modrej knihe" Pannej Márie nachádzame výroky pripomínajúce slová sv. Grigniona o Márii:

Mária hovorí o svojom Nepoškvrnenom Srdci ako o záhrade, o raji, cez ktorý Ježiš prišiel k nám, kde žiarí najčistejšie svetlo Svätej Trojice. Nazýva ho chrámom, kde bol Ježiš a kde i my máme byť obetovaní. Nazýva ho útočištom, kde môžeme nájsť bezpečie v hodine hroznej búrky, kde uvidíme svetlo v temnote, ktorá sa šíri. Tieto prirovnania tiež nemôžeme považovať iba za básnické ozdoby. Nimi sa nám totiž zjavujú skutočnosti.

Mária nás ustavične volá, aby sme vstúpili do jej Nepoškvrneného Srdca. Opakuje to stále, nemožno to nepočuť. Čo je teda

to Máriino Nepoškvrnené Srdce? Ako do neho môžeme vstúpiť?

"Máric je výborným veľdielom Najvyššieho", hovorí sv. Grignion.

Boh stvoril nebo pre anjelov a počuje v ňom "Non serviam!" - "Nebudem slúžiť!". A odvtedy trvá boj medzi vernými a nevernými anjelmi.

Boh stvoril svet pre ľudí. Pozemský raj netrvá dlho - človek sa postavil proti Bohu.

Boh, keďže je všemohúci, stvoril ešte jeden svet, ešte jeden raj: Nepoškvrnené Srdce Márie. Jedinc tu sa mu nikdy nepovedalo "Nie!". Je to evanjeliová pravda. Samo evanjelium nám priňáša slová anjela Božieho: "Zdravas, milosti plná, Pán je s tebou". /Lk 1,28/. Takéto posolstvo od Boha nikdy nikto iný z ľudí nepočul. Je to posolstvo evanjelia o tom, že tento kúsok raja zostal Bohu nepoškvrnený, preto mohol donho vstúpiť a prísť na svet.

Ak by sme túto pravdu o Márii neprijímali, tak by sme v prvom rade neprijímali pravdu o Bohu. Popierali by sme dielo jeho všemohúcnosti a lásky, ktoré je jeho slávou viac než všetko ostatné jeho stvorenie.

Ak by sme túto pravdu o Márii neprijímali, aký by sme to mali názor na Krista? Akoby Boh Syn musel prísť na tento svet cez niečo cudzie, čo mu nepatrilo, čo sa mu slobodne neoddalo, čo preto použil len ako parazit a po využití služieb odvrhol: "Kto je moja matka?" /Mt 12,48/. Aký to máme názor na Všemohúcho? Či Boh nemohol pre svoj príchod stvoriť ten nepoškvrnený raj, cez ktorý prišiel? Či nie je hodným toho, aby mu niekto nepovedal "nie"?

Veru, nie je také pepodstatné, či prijmeme pravdu o Nepoškvrnenom Počatí Panny Márie, alebo nie.

Vari by sme sa opovážili uprieti Bohu tento raj, kde jeho protivník nezanechal nikdy stopu? Veď v boji, ktorý zvádza Satana proti Bohu, sa nebojuje o územia a mestá z kameňa, ale o mestá, pevnosti, územia, ktorými sú ľudské duše. Ľudská duša môže byť chrámom Ducha Svätého, alebo môže byť príbytkom, ktorý obýva Satan /Mt 12,43/. Možno ho z neho vyhnáť, a vtedy na púštii kuje plány dobyť ho späť. Pozná dnu každý kút, veď v ňom prebýval, pozná jeho slabé miesto. Zmobilizuje presilu, lebo vie, že nie je nemožné sa do neho dostat. Len o jednom jedinom "svätom meste Božom", "raji nového Adama", svätyni a odpočinutí Svätej Trojice" nemá túto predstavu, a to ho najviac pokoruje. Pred touto pevnosťou, ktorú znútra nikdy nevidel, pred Nepoškvrneným Srdcom Márie, musí len v bezmocnosti priznať svoju porážku a uznáť víťazstvo Boha. Preto sv. Grignon píše: "Mária je svätyňou a odpočinutím Svätej Trojice, kde Boh prebýva veľkolepejšie a božskejšie než na ktoromkoľvek mieste všehomíra, nevynímajúc jeho príbytok nad Cherubínnimi a Serafínnimi." Podobne hovorí Mária prostredníctvom milostného knaza vo svojej "modrej knihe" o svojom Nepoškvrnenom Srdci, "kde najmocnejšie žiarí celá sláva Najsvätejšej Trojice", "Otec tu nachádza neporušený a dokonale uskutočnený svoj plán".

Týmto Božím plánom je MATKA. Najdokonalejšie zo svojho stvorenia ustanovil za Matku, ktorá mu znova zrodí celé stvorenie a dá mu svoju podobu. Túto Matku všetkých svojich detí mal na myсли, už keď stvoril človeka na svoj obraz, keď ustanovil prirodzené materstvo na obraz tohto Materstva Božieho. V útocišti Nepoškvrneného Srdca Márie majú jeho deti všetko bezpečie, ako

ho má dieťa v lône matky. Mária takto vyjaví aj zvrátenosť ľudskejho srdca, keď dieťa nie je bezpečné už v lône matky, keď nie je bezpečné pred matkou samou.

Sv. Grignion uvádza výrok sv. Augustína: "Všetci predurčení, aby boli zhodní s obrazom Syna Božieho, sú na tomto svete skryti v lône presvätej Panny, kee sú opatrovani, násdajení, pestovaní a odchovávaní touto dobrou Matkou, ež ich porodí v sláve po smrti; ktorá je vlastne dňom ich narodenia, ako cirkev nazýva smrť spravodlivých."

Mária, to je tá Matka, ktorá chýbala už Nikodémovi, keď mu Ježiš hovoril o potrebe znovuzrodenia a on sa pýtal: "Či môže človek druhý raz vojsť do života svojej matky a narodiť sa?" /Jn 3,4/. Akoby vytušil, že aj pre znovuzrodenie z Ducha Svätého je potrebná Matka.

Kardinál Ratzinger, popredný teológ našej doby, hovorí: "Ak v niektorých teológiách a eklezilogiach Mária už viac nenechádza miesto, je na to jednoznačný dôvod - vieru zredukovali na abstrakciu a abstrakcia nepotrebuje Matku."

Áno, Boh má rád konkrétné. Prišiel na svet v konkrétnej osobe Ježiša Krista a zotrvava medzi nami v Eucharistii pod spôsobom konkrétneho chleba a vína. Ustanovil cirkev na skale, na konkrétnej skale, ktorou je osoba Petra a jeho nástupcov, lebo má byť do skončenia sveta. Dal nám matku - konkrétnu Matku, ktorá porodila Hlavu, a teda i celé mystické telo Kristovo, lebo, ako píše sv. Grignion, "tá istá matka narodí na svet hlavu bez údov a údy bez hlavy, ináč by to boli netvory prírody". Svoje vykúpené dieťky zachránil Boh obeteu Syna - veľmi konkrétnou obetou - jeho ubitým telom a prelistou krvou. Stvoril pre nás nový raj. A tento svoj nový, nepoškvrnený raj umiestil do konkrétnej ľudskej bytesti - do nazaretského dievča - Márie. V jej srdci nikdy neodznalo "nie" svojmu Stvoriteľovi. Preto ešte začal Boh svoje vftazstvo, svoj plán spásy. Kez tento raj vstúpil na svet, á to tak konkrétnie, ako konkrétnie teraz žiada, aby sme my doňho vstúpili, a tak prišli k nemu. Jedinec jej nepremoženosť a už nepremožiteľnosť môže byť naším bezpečím. Máriinou materinskou úlehrou je raj svojho Srdca šíriť v našich dušiach. K tomu smerujú prosté, jednoduché a tiež konkrétnie rady jej "modrej knihy", čo sú vlastne materinský pretlmočené požiadavky evanjelia. Hovorí: "Uvádzajte to do praxe, keď si chcete overiť pre seba i pre druhých pravdivosť mojich slov."

Preto je v tejto "dobe nebezpečnejšej, než kedy bola" potrebné zasvätiť sa Márii - celkom sa odovzdať tej, proti ktorej je Satan bezmocný. Zasvätiť sa Márii, to je naša odpoveď na výzvu Božiu. Boh je pôvodcom, iniciátorom. Je to jeho velkorysá ponuka vstúpiť do toho Nepoškvrneného raja, ktorý stvoril pre seba a ktorý vždy a bezvýhľadne patril iba jemu.

- - -

Mária, naša Matka, Bohom nám daná!

Sme Božie a tvoje deti, ale slabé a krchke. Potrebujeme ňa. Ty si svoje Srdce, ktoré Boh stvoril bez poškvrny, zachovala čisté a nepoškvrnené, aby patrilo len Bohu. On ho prijel a urobil útočišťom pre nás, ktorých očistilo Kristova krv. Celkom sa ti odovzdávame. Tvoja vernosť, Matka, je nám zárukou, že nedopustíš, aby nás Satan obral o túto znovažískanú a draho vykúpenú nevinnosť. Pod tvoju ochranu sa utiekame. Ty vieš, v akom sme nebezpečenstve. Nezbúdaj na námestníka svojho Syna, ako kľačal pred tebou s tým bezmocným dieťa, ktoré potrebuje Matkinu

pomoc v mimoriadne ťažkej úlohe viest cirkev, aby bola svetlom pre svet. V úplnej dôvere ti zveril cirkva i svet, a ty si tým zasvätením získala právomoc rozptyľovať temnoty Satanovho klamstva, aby sme videli svetlo a aby sme poznali útočište, ktoré nám Otec dáva v tvojom Nepoškvrnenom Srdeci. A hľa, v tomto národe, ktorý si ťa ctí ako svoju Sedembolestnú Matku, si počul potom z úst všetkých biskupov a kniečov naše zasvätenie tvojmu Nepoškvrnenému Srdecu. A to v deň, keď si pripomíname tvoje Nepoškvrnené Počatie, keď oslavujeme Boha pre stvorenie toho nového raja, ktorému sa s vďačnou radosťou odovzdávame, aby sme s tebou hovorili vždy len "áno" svojmu Stvoriteľovi.

Príjmi nás, Mária!

- - -

Ó, Mária bolestivá, naša ochrana,
slovenský nás národ volá: Pros za nás Boha!
Ty si Mat' dobrotná, Patrónka ľútostivá,
oroduj vždy za nás národ u svojho Syna!

OPÄŤ SME BOLI V ŠAŠTÍNE

Reportáž z púte

"Čo ste vyšli vidieť na púšť, ozda trstinu vetrom klátenú?" /Lk 7,24/ - zvolal Ježiš, keď videl množstvo ľudí, čo prišli za Jánom Krstiteľom. Naezaj nič tam nebolo na videnie, len púšť a ten muž drsne odetý. Vzácnnejší, mäkkö odetí muži zostali v palácoch, ale ľud prišiel.

To isté možno povedať o tých, ktorí sa zišli 13. a 14. septembra na svätok Sedembolestnej Panny Márie na národnnej púti v Šaštíne.

Čo sú to za hodnoty, ktoré pritiahli sám skupiny ľudí až z najvýchodnejších končín Slovenska? Kvôli čomu je človek schopný merat dlhú cestu, obetovať voľný čas, prebdiť noc, prestáť a preklačať celé dlhé hodiny?...

Už v sobotu podvečer, na prvej večernej sv. omši, bola beziliaka ďokomer plná. Po jej skončení nik neodchádzal. Do ticha zaznela tradičná pútnická pieseň. Potom sa ozvala gitara a veštilo niečo, čo všetci čakali - áno, mladí začali a všetci sa pridali: "Znej pieseň Márii" - a ona skutočne znala. Zrazu nastal vzadu šum, ľudia sa rozostupovali, lebo medzi nich sa vklínil prúd mladých, bol to priam príval. Šli asi kus cesty pešo lesom, lebo niesli kríže, zviazané z obyčajných palíc a ozdobené kyticou kvetov, ešte úplne čerstvých. Keď vošli do baziliky začalo sa rozliehať: "Len výš a výš zdvihnime kríž, svet sa v Kristu obnoví." Pozerám na nich, ináč sa ani nedá, zrazu z opačnej strany počujem vzlykot. Obzriem sa, a staršia žena, ešte nie starenka, ale taká, na ktorú každý den čaká množstvo práce, náhľivo si pomáha vreckovkou. Chce spievat s nimi, ale sú to len útržky slov, je to skôr nárek, ona si to ani neuviedomuje. Vidím, že to nie sú jediné slzy na okolí. Medzitým už znie: "Príď už, príď Túchu Stvoriteľu, Túchu zmierenia. Príď už a premen svet nás celý v nové stvorenia!" "Spoj nás v jedno, Pane", a spojené ruky sa dvihají nad hlavy. "Ježiš žije, Ježiš žije, všetci ľudia nech to vedia, Ježiš

žije!" Žena po mojej prvej strane chvíľami zakrúti hlavou a vnerí tvár do upravených dlaní, aby skryla nový prívpl sŕz.

Tie piesne dnes už poznejú po celom Slovensku. A to ich nemožno počuť v rádiu, ani v televízii, nedostat' ich kúpiť v kníhkupectvách alebo hudobniahach. To je známka najživších života.

Bazilika je už plná. Znie spev i potlesk. Začal zvenček. Pohľady sa uprú na oltár. Spev utichol v tichom očakávaní, lebo prichádza čosi viac. Začína sa sv. omša. To, čo z lásky priniesol ľud, vystrieda to, čo dáva Boh: Obetu svojho Syna. Priam cítiť, že si to množstvo ľudu uvodomuje veľkosť tejto skutočnosti. Kristova obeta sa tu uskutočňuje práve tak ako kúdysi na Kalvárii - za prítomnosti Bolestnej Matky.

Novotou tohoročnej púte je množstvo sv. omší - jedna strieda druhú, s malými prestávkami, ktoré vypĺňa spev. Znova a znova sa opakuju tie isté slová dnošnej liturgie, a predsa nezovšeňujú, ba opakováním akoby sa umocňovali. Zostal dojem, že Boh plným prichrštím rozdával dary milosti, plynúce z najsvätejšej obety Kristovej. Je dobré, sme si uvodomili, že bolo chybou zanedbávanie zážitku spoločenstva - je veľmi potrebné pre slabých vo vieri - a kto si môže povedať, že je silný? Je treba aj spievať, hovoriť svedectvá, podať si ruky i tliačkať, čo je vlastne nová podoba biblického "omen" - prejavu súhlasiu, stotožnenia sa. Je treba vyčerpať všetky naše možnosti v snahu dosiahnuť Boha, a ceste cítiť hlad, až potom môžeme plne vychutnať bohatstvo toho, čo dáva On, keď sám prichádza pod spôsobom chleba skutočne prítomný medzi nás.

Povráva sa, že sv. omše boli povolené z obavy, aby sa nerozvinul spontánny program. Vraj sme si dnešok "vyspievali" vlastne. /Keď našim pastierom bránia dávať to, čo nám majú sprostredkováť, musíme robiť sami, čo môžeme./

Keď sa obzrieme o niekoľko rokov späť, môžeme povedať, že národné púte sa stali mílnikmi na ceste náboženského života národa. Vidno tu prebúdzanie sa, spomätávanie sa, až cielovočinný nástup na cestu vpred:

Pred niekoľkými rokmi, keď po skončení hlavnej sv. omše začala skupinka mladých pred bazilikou spievať moderné piesne bolo to prekvapujúce. Ľudia ich hneď obstali a s nadšením pečúvali.

Pred tromi rokmi /v r. 1983/ sa už na národnnej púti objavila myšlienka zasvätenie národa Sedembolestnej Panne Márie a potom v r. 1984, bola perlou púte homília otcu biskupa Gábriša. Precízne vypracovaná na základe historických faktov ukázala opodstatnenosť túžby zasvätiť národ Sedembolestnej.

Pred rokom, v jubilejnom roku sv. Metoda, bol v čase národnnej púte čočte stále živý zážitok Volchradu. /To bola udalosť storočia. Prejavilo sa tam živé napojenie národa na naše korene, ktoré boli vždy náboženské, vždy spojené s cirkvou; prejavilo sa tam naše sebuvedomie a jednota, ale aj náboženská vyspolosť ľudu. Vyskytla sa tam aj určitá tvrdosť - ale tvrdosť tak veľmi podobná Kristovmu korbaču, ktorým očistil dom modlitby od toho, čo tam nepatrilo./ Počet v Šaštíne v tomto metodovskom roku niesla znaky odvážneho vyznania víery. /Mladí sa objavili s transparentmi: "Mária neskame", viaли zástavy - žltobiele i modré mariánske. Pod heslom TCTUS TUUS M - Celý tvoj Mária - sa vystriedali všetci v kostole. Prinieslo to úžasné zjednotenie. Bol to aj rok očakávania návštevy sv. Otca. Čoho sme sa nevzdali, to sme nestatili. To platí aj o túžbe, aby sv. Otec prišiel k nám. Mnohé modlitby, ktoré smerovali k nebu za túto vec sa nestratili.

Tak to už býva u Boha - keď nedá to, o čo práve prosíme, dá určite niečo lepšie. Účinek už poznáť na tohoročnej národnnej púti: Ide sa do híbky. Násť bohatší dnešok vychádza z včerajška.

Vráťme sa k tohoročnej púti. Bolo tu dosť priestoru počas niekoľkých nočných hodín aj pre spev, svedectvá a nezabudnuteľné zážitky spoločenstva.

Ježiš a Mária boli stredobodom celého nočného programu, ktorý trval od polnoci do piatej hodiny rannej. Hneď na začiatku skupina mladých pozdravila eucharistického Ježiša spevmi z Taizé /Adoreamus te Dominum a i./ a krátkymi modlitbami. Myšlienky o Panne Márii, ktoré tu odznali, mali za cieľ prehíbiť úctu k nej. Meditatívne a modlitebné pásmá zase dômyselne dopĺňali moderné i tradičné spevy. Takisto formou bol vytvorený program vyjadrujúci jednotu detí nebeskej Matky. Ďakovalo sa v nom za radost i ľažkosti všedných dní, za mladosť, ktorá je azda hlučnejšia, ale o to bezprostrednejšia, za všetky milosti, ktoré vyprosila Panna Mária. Zároveň mladí predniesli svoje prosby. A nielen v chráme, ale aj v jeho okolí, kde sa prejavovala spontánna radosť, prelínali sa piesne jednotlivých skupín vo veselej rivalite, ale pritom vo vedomí spolupatričnosti. /Nočné bdenie potrebuje aj štipku guráže. Prišli sme k našej Sedembolestnej Matke takí, akí sme./

Hlavnú sv. omšu v nedeľu celebroval s ďalšími kňazmi otec biskup Gábriš.

Jeho príchod pred začiatkom sv. omše bol poznat podľa dlhého srdečného potlesku. Kde je biskup, tam je cirkev. Tento človek, slabý, s podloženým zdravím, disponuje obrovskou mocou, ktorú mu dal sám Boh. Vericci ľud svojím zdravým citom pre veci Božie to pochopil, preto sa k nemu s tekou úctou vinie. Oddenosť nášmu biskupovi patrí k samotnej oddanosti pápežovi, oddanosti cirkvi. A osobne nás otac biskup Gábriš zaujal nerez statočný nekompromisný postoj v obrane viery a vernosti cirkvi, to ľud vie oceniť!

Po skončení sv. omše sme počuli jeho otcovské slová. Celé srdce, celú dušu vložil do toho, čo chcel povedať - čo mu dalo sily, aby vládal sem prísť: A b y s a r o d i n y z a s v a t i l i Sedembolestnej Panne Márii. Len toto nám chcel povedať. Táto vec otcovi biskupovi už dávnojšie leží na srdeci. Veľkú nádej vkladá do zdravých katolíckych rodín. V ich zasvätení sa Sedembolestnej vidí najistejšiu záruku budúcnosti národa.

Potom pri vystavencji Sviatosti Oltárnej sme sa zatajeným dychom a s plnou účasťou počúvali slová zásvätnej medlitby. Prijali sme požehnanie od Eucharistického Krista. Pápežská hymna priam burácela. Sv. omša sa skončila, ale skoby sa nikomu nenechalo odchádzat. Nadšenie stále trvá, nič ho neunavilo. Ľud skoby si chcel tiečo krásne chvíle ešte čo najviac predížiť. Sprievod odchádzajúceho otca biskupa sprevádzol búrlivý potlesk a prevolávanie: "Bože, žehnaj otca biskupa!" Srdečnosť nemala konca. Iste ho hriala radosťou. Ovela väčšiu radosť by však mal, keby vedel, že sme si jeho slová naozaj vzali k srdcu; že po príchode domov budeme uvažovať o zasvätení svojej vlastnej rodu Sedembolestnej Panne Márii, patronke Slovenska.

V tomto roku si pripomíname dvadsiate výročie, keď pápež Pavol VI. vyhlásil Sedembolestnú Pannu Máriu za našu hlavnú patronku. Keď cirkev takto zviazala nás národ so Sedembolestnou tu na zemi, platí to aj v nebi - zaväzuje to aj Panu Máriu. Ona, vždy poslušná služobnica Pánova, berie tento záväzok iste

najvážnejšie, berie ho ako svoju úlohu a čaká, aby ju mohla splniť. Skúsmo teda a presvedčme sa, že viera v spoločenstvo svätých je pravdivá! Skúsmo a presvedčme sa, akou vie byť Mária Matkou!

ROZHовор O DNEŠNÝCH PÚŤACH A ICH SMEROVANÍ

Keďže okolo tohoročných pútí sa vyskytlo viacero závažných problémov, položili sme Václavovi Malému, katolíckemu knazovi a signatárovi Charty 77 niekoľko otázok na túto tému:

Na otázku o príčine jeho nútenej neúčasti na levočskej púti 5. a 6. júla 1986 Václav Malý odpovedal:

"Přes minulý víkend jsem teda na zásah STB pracoval. Vzpomínan jsem hodne na všecky ty, kteří se do Levoče dostali a v duchu jsem samozrejme při mši svaté byl s nimi spojen. Zatím jsem byl v Levoči jenom jednou a to nebylo při pouti, ale byl jsem tam jenom turista. Levoča se mi moc líbila, jenom jsem litoval, že ji nechali tak zpustnout..."

Ďalšia otázka sa týkala dôvodov, prečo Štátna bezpečnosť mala taký eminentný záujem na tom, aby sa levočskej púte nezúčastnil.

"Patří už jaksí k "bontonu" STB, že když mají "akci", jisté vyhlédnuté osoby musí za každou cenu izolovat nebo nějakým způsobem jím dát o sobě vedet. No a já jsem se již dostal do nomenklatury těch, kteří již patří do stálé "vybavenosti" akcí Státní bezpečnosti, či už je to zahraniční návštěva nebo nějaká církvácká církevní akce. To myslím byl první důvod jejich zásahu. Druhý důvod - ten strach z lonského Velkohrodu je tak veliký, že jckékolik pomyšlení na větší shromáždění katolíků v nich budí úděs. Oni samozřejmě přemýšlejí naprostoto stranicky. Co nařídí generální tajemník, který je nedotknutelný, potom politbyro, potom ústřední výbor, pak ministerstva a tak to jede až dolů, taková je ta jejich pyramidální struktura příkazů. Jsou prosto zvyklí na tuhou stranickou disciplínu. To samé oni přenášejí ve svém myšlení také na církev. Myslí si, že verící také potřebují vedení nekolika jednotlivců, kteří vydávají instrukce, kteří vypracovávají tak-tiku, obrannou ideologii a že tito lidé mají prsty ve všem, co se okolo činností a akcí církve - myslím té živé a oprávňované činnosti - děje. Při takové pouti je například pro ne nepředstavitelné, že by nebyla organizována nekolika jednotlivci, které si oni vytipnou. V tom se myslím ukazuje tá naprostá secesnost marxistické ideologie, to naprosté pohrdání samostatností, lidskou svobodou, naprosté prezírání toho, že lidé mají taky nějaký instinkt, že o všech přemýšlí a že můžou vzniknout spontánní akce bez ohledu na to, jestli jsou vedeny nejakými osobnostmi nebo nejsou. Myslím, že pouť verících je toho tím nejmarkantnejším příkladem. Tyto akce nejsou a ani nemohou být podle mého soudu centrálně řízeny nějakým štábem. Nenejvýš tam mohou být různé skupiny, které pokládají nebo uznávají za svou autoritu různé lidi, kteří samozrejme mohou dát určitý impulz k naplnění té poutní slavnosti. Ale ne v tom smyslu, žeby vydávali instrukce a že by tu akci řídili. To je záležitosť přístupu jednotlivých verících, a spontánosť je vyvolána myslím nejen jaksí lidským úsilím, ale i vyšší Mocí, která se nedá vtesnat do nejaké organizované struktury."

Nakoniec na otázku, aký význam, aký širší účinok na život cirkvi v Československu majú púte, a ako sa podľa jeho názoru menež vyvíjať ich existencia pri súčasnom zostrujúcom sa protináboženskom tlaku, Václav Malý povedal:

"Myslím, že poutě v současné situaci církve u nás mají veľký význam. Já sám jsem príatel poutí, ještě za svých bohosloveckých let moc nebyl, protože bytošne nesnášim masovost, ztracení se jednotlivce v davu. Zdúrazňuji spíše individuální prístup k víre, vzatí plně individuální zodpovednosti věřícího za svoji víru. Ale v daných okolnostech, ve kterých se církve u nás nachází, i tato forma shromážďování nebýva na významu. A sice v tom, že lidé se mohou sejít naprostoto legálne, že mohou svoji víru verejně projavit a že to může pro ně znamenat duchovní posílení a vědomí, že nejsou sami. Ovšem ty poutě musí být konány s tím, že každý, kdo přijde opět domů, byť tam bude izolován, bude ochoten znova tak vyznávat svoji víru. A zrovna tak se nebudé zříkat odpovědnosti prenест tuto víru i na další generace. Pokud by to mělo být jenom shromáždění masové, prokázání určitého protestu, jenom posílení se ve vědomí, že "nás je mnoho", to by bylo málo. Má to být posílení ve víře, že Duch Boží působí, že jsme připraveni tuto víru vyznávat i za okolnosti, když nejsme odporováni vnější přítomností spoluverících. Myslím, že tímhle správným směrem se církevní poutě u nás nejsou. Pokládám to za důležité, protože v takovém množství se verící u nás jinak legálne setkaj nemohou. Mohou se setkaj nenejvýš v malých společenstvích, čítajících nekolik jednotlivců nebo desítek lidí a vždycky za rizika, že toto setkání bude označeno za ilegální činnost a trestné postižitelné, což u poutě nelze, protože toto je shromáždění při určité oficiální církevní slavnosti. Myslím, že by se této možnosti na setkání věřících mělo využívat. Nezdá se mi, že by státní moc měla na to, aby tyto poutě naprostoto likvidovala. Samozřejmě, že se asi nevzdá prostředků, jak nekterým lidem zabránit účasti, ale zabránit tisícům až desetitisícům věřících v účasti na pouti - to by prostě znamenalo to příslušné poutní místo buďto zavřít anebo udělat taková opatření, která by vyžadovala totální nasazení příslušníků tajné policie. Myslím, že naše vedení je natolik pragmatické, že na tyto akce nebude venovat tolik úsilí, hlcyne při vědomí toho, že by takové zásoby mohly vyvolat ještě větší bouři a že by projevy nespokojenosťi vůči pokusům zabránit této elementární záležitosti verících, jakou je církevní pout, mohly vyvolat nepredvídanou masovou reakci. A toho se státní moc vždycky velmi bojí."

D.

SVÄTÉ PÍSMO V RODINE

Sväté písmo čiže Biblia je svätá kniha, lebo bolo napísané z vnuknutia Ducha Svätého. Svätí ho voleli "listom Pána Boha". Keď Biblia čítame s nábožnosťou, sám Boh sa nám prihovára v jej slovách, ktoré opisujú dejiny našej spásy, teda všetko to, čo Boh urobil pre nás a pre všetkých ľudí. Je potrebným doplnkom pre vyučovanie náboženstva, ktoré dostávajú deti v kostole, v škole a dome. V slovách, ktoré v nej čítame, sa prejavuje nekončná dobrota Božia - ako láskavo zaobchádza so slabými ľuďmi, ako im pomáha, odpúšťa ich previnenia a dáva im silu, aby mohli ťať podľa jeho prikázaní. Sväté písmo si veľmi váži i matka cirkev - najzreteľnejšie to vidieť v tom, že nekoná nijakú bohoslužbu, pri ktorej by nepoužívala čítania alebo spevy zo Svätého písma.

Ak si pripomienieme Kristove slová, že "človek žije z každého slova, ktoré vychádza z Božích úst" /Mt 4,4/, ľahšie pochopíme, že ak chceme a máme zo Svätého písma žiť, musíme ho čítať a prežívať. Zvlášť veľký význam má čítanie Svätého písma v rodine. Bezprostrednosť rodinného prostredia a úzke citové vzťahy medzi členmi rodiny vytvárajú podmienky na lepšie prežitie a porozumenie slov Svätého písma, a čo je dôležité, čítaním Svätého písma sa posilňuje víera a utužuje jednota rodiny. Vieru v pravdivosť prečítaného Božieho slova by mal potvrdzovať príkladný život v rodine a zodpovedajúce postoje k denným problémom a situáciám vznikajúcim v rodine či zamestnaní. Patrí medzi dobré zvyky v niektorých kresťanských rodinách, že otec prečíta v kruhu rodiny úryvok zo Svätého písma a vysvetlí význam prečítaného. Pre takúto katechézu je rodina nenhodnotiteľná, a to preto, že jej vtláča osobitné znaky rodinného života, ktoré nesmú chýbať: lásku, jednoduchosť, účinnosť a každodenné svedectvo /ápoštolská adhortácia Jána Pavla II. Catechesi tradendae/. Nezabúdajme tiež, že naše deti a školská mládež majú priestor na oboznámenie so Sväтыm písmom obmedzený na hodiny náboženstva v škole, prípadne bohoslužby v kostole, čo je pre výchovu a duchovný rast mladého človeka nedostatočné. Ak teda chceme vychovať skutočných kresťanov milujúcich Krista, učme svoje deti poznávať a váziť si Sväté písmo. Zostáva praktická otázka: Kde začať?! Spočiatku je dobré začať s Novým zákonom. Ten nám postačí na dlhý čas, lebo obsahuje najdôležitejšie pravdy Starého zákona a celé posolstvo Ježiša Krista, nášho Spasiteľa. Najľahšie sa čítajú Skutky apoštolov - môžeme ich čítať ako prvé. Potom by mal prísť ried na evanjelium, najskôr snáď evanjelium podľa sv. Lukáša. Podľa vlastného výberu môžu nasledovať ostatné knihy Nového zákona. Nový zákon by mal prečítať každý kresťan od začiatku do konca. Pri Starom zákone bude lepšie, keď ho budeme čítať v skrátenom vydaní, aby sme si ľahšie vybrali časti dôležitejšie z náboženského hľadiska. Taktôž nám ho prinášajú napríklad ilustrovaná Biblia /vydaná v Juhoslávii/ alebo niektoré slovenské vydania v zchraničí. Ak máme úplné vydanie, potom je vhodné začať prvou a druhou knihou Mojžišovou, pokračovať Knihami kráľov, žalmami a prorokom Izaiášom.

Treba poznamenať, že čítať by sme mali predovšetkým katelické vydania Svätého písma spolu s exegetickými poznámkami, ktoré nám umožnia text ľahšie pochopiť.

Čas pre spoločné čítanie si zvolme tak, aby vyhovoval všetkým členom rodiny. Vhodné sú napríklad večery pred modlitbou a nedelečné popoludnie.

Spoločné čítanie Svätého písma v rodine či v spoločenstve viacerých rodín nevylučuje, pravdaže, individuálne čítanie, potrebné zvlášť u dospelých členov rodiny.

Sväté písmo otvárajme se živou vierou, že Boh môže a chce prostredníctvom Svätého Ducha k nám prehovoriť. Začnime krátkou modlitbou, ktorou poprosíme Boha o osvietenie a jasny rozum, lásku pre naše srdcia a rozhodnosť pre našu vôľu. Čítanie Svätého písma zakončíme tiež modlitbou. V modlitbe podčakuju, že všetko, čo sme pri čítaní prijali. Prejav vďaký je súčasne prosbou; aby nám Boh dal porozumiť svojmu slovu i na budúce.

Na záver si pripomeňme ešte jedno: Ak sme s čítaním Svätého písma v rodine začali, alebo ho už čítame, zucchovajme tento dobrý zvyk po dlhší čas. Môžu však vzniknúť i prestávky. V tom prípade dobrým popudom k obnoveniu čítania môžu byť obdobia v cirkevnom roku /advent, „pôstne obdobie/. Jednako však prestáť nesmie jedno: život so Svätým písmom. Ako málokto môže povedať,

že je kresťanom, keď nemiluje Krista, tak málokto môže povedať, že miluje Krista, keď nečíta Sväté písma, keď nechce čoraz lepšie vedieť, aký je nás Pán a čo nám chce povedať. To vyjadril už v staroveku sv. Hieronym slovami: Kto nepozná Sväté písma, nepozná Krista.

SLÁVNOSTI V RODINE A V CIRKVI

O tom, že svoj život môžeme prežiť v svätosti, nám podávajú dôkaz životy svätých. Bolo by veľkým omylom domnievať sa, že svätí sú bytosti žijúce mimo našho sveta, v sférach nám cudzích, zbožnení problémov, ľažkostí a radostí tohto sveta. Žili ponorení do problémov podobných našim. Líšia sa navzájom schopnosťami, nadaním, povolením - jedno však majú spoločné - veľkú lásku k Bohu a pevnú vieru. Pokúsme sa im priblížiť svojím životom.
/Životopisy uverejňujeme podľa občianskeho a cirkevného kalendára./

23. novembra: sv. Klement / pápež z I. storočia /

Sv. Klement bol tretím nástupcom apoštola Petra. O jeho pontifikáte je známych len veľmi málo faktov. Viaceroi kresťanskí historici predpokladajú, že Klement bol aspoň istý čas spolupracovníkom sv. Pavla. Naňho vzťahujú apoštolove slová v liste Filipanom /4,3/: "Ujmi sa ich, lebo sa so mnou lopotili na šírení evanjelia spolu s Klementom a ostatnimi mojimi spolupracovníkmi, ktorých mená sú zapísané v knihe života". Zostal po nom veľmi dôležitý dokument, jeho list Korintanom. Dôvodom pre napsanie listu boli nepokoje v korintskej cirkvi. Klement v nom nabáda k svornosti, pokoju a poriedku. List je zvlášť významný ako svedectvo o prvenstve rímskej cirkvi, ktoré od najstarších čias uznávali aj ostatné cirkvi. Z historického hľadiska je list cenný pre zmienky o Nerónovom prenasledovaní kresťanov, o mučeníctve sv. Petra a Pavla v Ríme, o niektorých problémoch a usporiadani cirkvi v tom období.

Podľa starej rímskej tradície, siahajúcej až do 4. storočia, pápež Klement I. zomrel mučeníckou smrťou, a to vo vyhnanstve na južnom Kryme. Jeho telesné pozostatky našli svätí solúnski bratia Cyril a Metod, keď boli s byzantským posolstvom u krymských Chazarov pred svojím pôsobením na Veľkej Morave. Tieto ostatky potom priniesli do Ríma /r. 867/ a pápež Hadrián II. ich uložil v bazilike zasvätenej sv. Klementovi. V tejto bazilike bol napokon pochovaný aj sv. Konštantín - Cyril.

1. decembra: sv. Edmund Campion a spoločníci, anglickí a waleskí mučeníci

V tento deň si pripomíname skupinu 40 mučeníkov, ktorí zomreli na rozličných miestach a v rozličnom čase. Najznámejší z nich je sv. Edmund Campion, ktorého výročný deň smrti je práve 1. decembra.

Sv. Edmund Campion sa narodil r. 1540. Pochádzal z katolíckej rodiny, ktorá však za vlády kráľovnej Alžbety odpadla od cirkvi a pridala sa k nanútenému štátnemu náboženstvu. Na oxfordskom kolégii sv. Jána získal r. 1564 akademický titul "Master of Arts", čo približne zodpovedá doktorátu filozofie. V tomto roku zložil prísahu, ktorou uznal kráľovnú za hlavu anglickej

cirkvi a dal sa vysvätiť za anglikánskeho diákona. Zlom v jeho živote nastal, keď začal študovať cirkvené dejiny. Tohto priviedlo ku konverzii. R. 1569 odišiel z Oxfordu do Dublinu v Írsku, kde už vystupoval ako katolík. Potom vo Francúzsku vstúpil do katolíckeho seminára. Po dvoch rokoch štúdia odišiel do Ríma a tam požiadal o prijatie do jezuitskej rehole. Predstavení mu vyhoveli a poslali ho do rakúskej provincie. Tak sa dostal do Prahy, kde prečoval medzi studentskou mládežou. Tu založil Mariánsku kongregáciu. V roku 1578 bol vysvetnený za knaza. Po dvoch rokoch ho predstavení určili, aby vykonával ďuchovnú službu medzi tajnými katolíkmi v Anglicku. Bolo to poslanie veľmi nebezpečené, ktoré obvykle končilo želárom a smrťou. V prestrojení sa mu podarilo dostať sa k priateľom do Londýna. Tam na seba hneď upozornil svojimi nadšenými kázňami a pápežovi ako skutočnej, viditeľnej hlave cirkvi. Dozvedela sa o nich i kráľovná, a tak musel Edmund utiecť z Londýna a často meniť úkryty, aby unikol prenasledovateľom. Všade, kde sa pohyboval, účinne apoštoloval. Členom kráľovskej rady adresoval písomné vyhlásenie, v ktorom im pripomínal, že zástupy mladých apoštolov sa za nich modlia a sú pripravené podstúpiť akékoľvek mučenie i smrť za ich obrátenie k pravej viere. Úrady odpovedali na Campionovo vyhlásenie zostreným prenasledovaním katalíkov. Neúnavný jezuita sa však nedal zastrešiť. Nakoniec však Edmunda Campiona chytili. Čo sa nepodarilo špehom, podarilo sa zrádcovi, odpadlému katolíkovi G. Elliotovi, ktorý ho odovzdal vládnym úradom. Edmunda Campiona uväznili, avšak ani slubmi ani mučením ho nemohli prinutiť k tomu, aby sa zriekol katolíckej viery. Odsúdili ho na smrť obesením. Ešte pod šibenicou hájil svoju vieri. Popravili ho 1. decembra 1581. Za svätého ho vyhlásil spolu s ďalšími 39 anglickými a waleskými mučeníkmi pápež Pavol VI. 25. októbra 1970. Pri tejto príležitosti zdôraznil, že naša doba potrebuje príklad tých, čo vydali najvyššie svedectvo lásky ku Kristovi a jeho cirkvi.

7. decembra: sv. Ambráz

Pamätku sv. Ambróza je podľa nového kalendára záväzná pre celú cirkev. Najslávnejšie sa však svätí v Miláne, kde veriaci, v tento deň uctievajú svojho veľkého biskupa a milovaného patróna.

Sväty Ambráz sa narodil v Trevíre, v terajšom juhozápadnom Nemecku, okolo roku 339. Bol synom vysokého rímskeho úradníka, prefekta pretória v Trevíre. Otec zomrel, keď bol Ambráz ešte chlapec. Po jeho smrti sa rodina presťahovala do Ríma, kde mladý Ambroz študoval právo a rečníctvo a kde tiež začal úradnícku dráhu v štátnej službe. Po niekoľkých rokoch sa stal správcom severotalianskych provincií Ligúrie a Emílie. Keď r. 374 zomrel v Miláne tamojší biskup, Ambráz sa ako svedomitý cisársky úradník všemožne staral, aby v meste nevypukli nepokoje, ku ktorým často dochádzalo pri búrlivých volbách nového biskupa. Na zhromaždeniach povzbudzoval všetkých k rozvážnosti a zmierlivosti. Svojím uváženým príhovorom však dosiahol celkom neočakávaný výsledok. Zo zhromaždenia sa náhle ozvalo: Nech je Ambráz biskupom. Ambráz bol však iba katechumenom, t. j. veriacim, ktorý sa iba pripravoval na prijatie krstu a nemal ani potrebné yzdelanie na vykonávanie tejto dôležitej cirkenej funkcie. Ambroz si to uvedomoval, preto sa pokúsil zo zhromaždenia ujsť, ale bolo to márne. Keď sa aj ďakolití biskupi a cisár Valentián I. pripojili k vôle ľudu, Ambráz biskupský úrad prijal. Bol pokrstený a hneď na to prijal i biskupské svätemie.

Potrebné teologické vedomosti získal štúdiom sv. Písma a cirkvených otcov a učiteľov. Netušil, že neskôr i on bude jedným z nich. Ambroz dáva celú svoju bytosť do služieb cirkvi. Prácou za pravovernosť a jednotu cirkvi, úsilím o nezávislosť od štátnej moci sa stal vedúcou osobnosťou západného kresťanstva svojej doby. Žil v chudebe a denne sa postíl, napriek tomu, že mal slabé zdravie.

Všemožne pomáhal slabým a núdznym. Veľmi si cenil panenstvo a mrvnú čistotu a sám ich dôsledne dodržiaval. Jego vplyv siahal ďaleko za hranice milánskej cirkevnej provincie.

Ambróz, ktorý bol pôvodne cisárskym úrādníkom, hájil teraz ako biskup pred cisárom nielen práva cirkvi, ale i autoritu jej pastierov. Jego oblúbeným výrokom bolo, že "cisár je v cirkvi, nie nad cirkvou". Okolnosti ho priviedli k tomu, že túto zásadu musel uplatniť voči veľkému cisárovi Teodóziovi, ktorý dal pozabíjať 7000 nevinných Solúnčanov za to, že ktori zavraždili veliteľa solúnskej posádky. Sv. Ambróz mu nielen ostrom vytkol tento krutý čin, ale mu uložil i verejné pokánie. Teodózius sa odmietol podrobniť, ale neskôr sa niekolko týždňov verejne kajal. Sv. Ambróz bol neúnavne činný až do konca života. Zomrel na Bielu sobotu r. 397. Pochovali ho v bazilike sv. Gerváza a Protáza, ktorú on vybudoval a ktorú Milánčania premenovali na ambroziánsku baziliku.

Sv. Ambróz bol nielen horlivý duchovný pastier, ale aj plodný spisovateľ. Bol tiež skladateľom latinských liturgických hymnov. Z jeho rúk prijal krst sv. Augustín, ktorý v ňom našiel svoj veľký vzor.

5. januára: sv. Ján Nepomucký Neumann

Svätý Ján Nepomucký Neumann bol americkým misionárom, biskupom a priekopníkom amerického katolíckeho školstva. Nepochádzal však z Ameriky, narodil sa 28. marca 1811 v Čechách, v mestečku Prachatice. Jeho matka bola Češka, otec pochádzal z Bavorska. Mladý Ján po stredoškolských štúdiach vstúpil do knazského seminára v Českých Budějoviciach, kde roku 1832 prijal nižšie svätenie. Jeho knazské svätenie biskup v poslednej chvíli odložil pre nadmernej počet knazov v českobudejovickej diecéze. Túžba mladého klerika stať sa knazom však bola taká silná, že sa rozhodol nečakať na svätenie a vo februári 1836 odišiel so súhlasom svojho biskupa do Spojených štátov amerických, ktoré boli v tých časoch misijným územím. Po príchode do New Yorku ho prijal tamojší biskup Jean Dubois a po krátkom čase mu knazské svätenie udelil. O tri dni nato ho biskup už poslal na vzdialené pôsobisko v oblasti Niagarských vodopádov. Počas tejto misijnnej činnosti sa stretol s obetavými a horlivými misionármi z rehoľnej spoločnosti redemptoristov. Pretože on sám tiež túžil po hlbšom duchovnom živote, požiadal o prijatie do tejto spoločnosti. Po prijatí do rehole s časte väčším zápalom vykonával svoju misionársku prácu vo vznikajúcich cirkevných obciach. Budoval kostoly, zakladal cirkevné školy a rozličné združenia. R. 1847 sa stal predstaveným všetkých redemptoristov na území Spojených štátov. Sám baltimoreký arcibiskup Kenrick si ho vybral za svojho spovedníka a odporučil ho za biskupa vo Filadelfii. Pápež Pius IX. návrh prijal. Avšak ani na biskupskom stolci nestratil misionárskeho ducha. Každú vizitáciu premenil na niekolkodňovú duchovnú obnovu. Obdivuhodne veľa vykonel i na poli organizácie školstva a farností. Keď sa stal biskupom, boli v celej diecéze iba dve farské školy. Po ôsmich rokoch jeho pôsobenia ich bolo už vyše sto. Ako biskup vybudoval 80 kostolov, pričom v každom zaviedol 40-hodinovú pobožnosť k Sviatosti oltárnej. Táto pobožnosť bola pravidelnou príležitosťou k duchovnej obnove farnosti. Ako starostlivý biskup pamätal i na svojich duchovných pastierov. Zostavil pravidlá na posvätcovanie života duchovenstva. S týmto cieľom usporiadal vo Filadelfii tri diecézne synody a sám sa zúčastnil na troch národných konciliach v Baltimore. Reformoval knazský seminár a vybudoval malý seminár, jeden z prvých v Spojených štátoch. Na spravovanie nemocníc a sirotincov, ktoré vybudoval, založil osobitnú kongregáciu sestier františkánok.

R. 1854 biskup Neumann - ako jeden z delegátov amerických biskupov - odcestoval do Ríma na slávnosť vynášenia dogmy o Ne-poškvrnenom počatí Panny Márie. Pri tejto príležitosti ho prijal pápež Pius IX. na osobitnej audiencii. Po návrate do Ameriky sa znova dal do vyčerpávajúcej práce, v ktorej nepoznal oddych. Dňa 5. januára 1860 na ceste domov dotíklo jeho šlachetné srdce. Keď sa o jeho smrti dozvedel baltimoreký arcibiskup Kenrick, povedal: "Taký biskup ako Neumann nemohol zomrieť ináč ako na ceste. Jeho život bol neustálym pochodom"- pochodom a dušami a k Bohu.

KATECHÉZA

S k u p i n a P / p r v o p r i j í m a j ú c i /

List rodičom /k častiám 19 a 20/

Tieto dve časti našej katechézy venujeme konaniu svätej omše samej, bohoslužbe slova i bohoslužbe obety, vyjmúc sväté prijímanie a záver svätej omše /to preberieme nabudúce/.

Vychádzame zo Spasiteľovych slov: "Kde sú dvaja alebo tria zhromaždení v mojom mene, tam som i ja medzi nimi" /Mt 18,20/.

Na svätú omšu sa schádzajú katolíci sláviť Pánovu pamiatku. A on je vtedy medzi nimi, či už je ich zhromaždených stotisíc pred svätopeterskou bazilikou v Ríme, či tisíc v katedrále, niekoľko stovák alebo desiatok vo farskom alebo filiálnom kostole, či hoci len tria pri domácej omši v izbe chorého. "Priestorom" Božej prítomnosti nie je tu chrám ako v Starom zákone ani kostol ako budova, ale zhromaždené kresťanské spoločenstvo, "duchovný dom", "živé kamene" /l Pt 2,5/.

Pri bohoslužbe slova /v nedelu a prikázaný sviatok/ počúvajú veriaci čítania zo Starého zákona /l. čítanie/, z listov Nového zákona /2. čítanie/a z niektorého zo štyroch evanjelií. Medzi jednotlivými čítaniami sa spieva responzóriový žalm a aleluja, ktorých texty sú tiež zo Svätého písma. Po biblických textoch nasleduje kázka /homília/, ktorej úlohou je priblížiť Božie slovo poslucháčovi. Tieto hlavné časti bohoslužby slova sú rámcované na začiatku úvodnými obradmi a na záver vyznaním vicry a všeobecnými spoločnými modlitbami veriacich. Medzi úvodné obrady /pred čítaniami/ patrí pieseň vstupu, uctenie oltára a pozdrav, úkon kajúcnosti, vzývanie Pána /Kýrie/, oslavná pieseň /Glória/ a modlitba ďňa.

Bohoslužba obety sa skladá z prípravy obetných darov, eucharistickej modlitby /eucharistia = vďakyvzdávanie, z gr./ a obradu prijímania. Pri príprave obetných darov ide o prípravu oltára na slúženie obety, prinesenie chleba a vína veriacim /často to robia v zastúpení veriacich miništanti/ a o obetovanie chleba a vína /to robí v zastúpení veriacich knaz/. Ten, kto sa zúčastňuje na eucharistickej slávnosti, mal by tu sám seba obetovať Pánovi. Eucharistická modlitba sa začína prefáciou, ktorá sa uzatvára spoločným spevom alebo recitáciou "Svätý, svätý, svätý...". Ústrednou časťou eucharistickej modlitby je premenenie a pozdvihanie. Tu Ježiš prijíma a obetuje obetné dary, premienia ich na svoje telo a svoju krv a obetuje tak seba s nami a za nás nebeskému Otcovi. Napokon vo svatom prijímaní z vôle Otcovej a z lásky k nám sa nám dáva, aby sme žili v Bohu a Boh v nás.

Pri sprístupňovaní obsahu a zmyslu jednotlivých časti svätej omše dieťaťu sa možno oprieť o stabilné texty, ktoré nájdeme uvedené v Jednotnom katolíckom spevníku.

Praktické pokyny

1. Pre dieta môže byť zaujímavé už samo zhromaždenie sa veriacich na svätú omšu. Vidí tu známych, ktorých možno pred začiatkom bohoslužieb pozdraviť, ale i veľa neznámych. Zaštepi sa tu doň pocit spolupatričnosti členov cirkevnej obce.

2. Na úkon kajúcnosti /"Vyznávam..."/ možno dieta vopred prípraviť. Tak si uvedomí jeho význam a dôležitosť pre slávenie svätej omše a bude vnímať aj pre nasledujúce obrady bohoslužby slova i bohoslužby obety.

3. Schopnosť detí vnímať Božie slovo pri čítaniach a kázni je rozdielna, navyše mnohé biblické texty i mnohé kázne sú pre vnímanie dieťaťa pritažké. Tu prospeje časté čítanie a rozprávanie biblických príbehov a podobenstiev v rodine. Vyberáme príbehy pútavé a dobre zrozumiteľné alebo také, ktorých vieroučný a či mravoučný zmysel vieme dobre vysvetliť.

4. Dietá neporozumie v plnej šírke priebehu svätej omše. Na to nestáčí, koniec koncov, ani zrelost kresťanského života. Veďme však dieta k tomu, aby sa činne zúčastňovalo na svätej omši.

5. Aj dieta môže s vďakou obetovať Bohu "plody zeme" a úsilia svojej práce. Spolu s ním pouvažujme, čo by to konkrétnie mohlo byť.

Rozhovory v rodinnom spoločenstve

1. Aký vnútorný postoj je nevyhnutný pre našu účasť na zhromaždení veriacich?

2. Ako vzbudíme u našich detí pozornosť na počúvanie Božieho slova?

3. Aké "plody zeme a práce ľudských rúk" môžeme obetovať pri nedelnej svätej omši?

4. Ako učíme naše deti byť vďačnými ľuďom a Bohu?

Rozhovor s dieťaťom

1. Prečo chodíme v nedelu na "zhromaždenie veriacich"?

2. /Po bohoslužbe/: Čo si si zachoval /zachovala/ z evanjelia alebo z kázne?

3. Za čo ďakujeme Bohu?

19. časť: Počúvame Božie slovo

Každú nedelu sa kresťania schádzajú sláviť Pánovu pamiatku. Schádzajú sa v katedrále spolu so svojím biskupom, vo farskom alebo inom kostole spolu so svojím kňazom a niekedy, pri veľkom zhromaždení, slávia svätú omšu i na volnom priestranstve pod holým nebom. Niekedy sa svätá omša slúži len v úzkom kruhu veriacich, doma. Ale všetci, ktorí sa na takomto zhromaždení zúčastňujú, hľadajú blízkosť Pána Ježiša Krista, ktorý povedal: "Kde sú dvaja alebo tria zhromaždení v mojom mene, tam som i ja medzi nimi."

Na začiatku svätej omše sa veriaci prežehnajú znakom kríža, lebo vedia, že ich udržiava pospolu ukrižovaný a zmŕtvychvstalý Pán.

Veriaci s lútosťou vyznávajú svoje viny, volajú alebo spievajú "Panе, zmiluj sa", modlia sa s dôverou, že ich Boh vypočuje, pretože sa s nimi modlí Kristus. Kňaz ich pozdravuje: "Pán s vami." A oni veria, že Kristus je nabízku. Takto sú pripravení počúvať Božie slovo a sláviť tajomstvá smrti a zmŕtvychvstania svojho Pána.

V každej dobe hovoril Boh k ľuďom. To, čo Boží ľud zakúsil kedysi vo svojom živote s Bohom, je spísané v knihách Starého zákona.

Napokon zosnal Boh k ľuďom Ježiša Krista, svojho Syna. A Ježiš hlásal radosnú zvest, evanjelium. Jeho slová a skutky sú spísané v prvej časti kníh Nového zákona, v evanjeliách podľa Matúša, Marka, Lukáša a Jána. Druhá časť kníh Nového zákona obsahuje medziiným niekoľko listov apoštolov cirkevným spoločenstvám.

Ked sa cirkevné spoločenstvo zhromaždí na svätú omšu, číta sa zo Svatého písma. To, čo je napísané vo Svetom písme, je Božie slovo určené človeku. Prvé čítanie je najčastejšie zo Starého zákona. Po ňom nasleduje medzispev - spevák prednáša žalm a veriaci mu odpovedajú refrénom. Druhé čítanie býva spravidla z listov apoštolov. A potom slávnostrným spevom Aleluja sa uvádzajú čítanie z evanjelia. Pri čítaní z evanjelia všetci prítomní z úcty k Ježišovmu učeniu stoja a tak zbožne počúvajú. Táto časť svätej omše sa nazýva bohoslužba slova.

Na to, aby veriaci Božiemu slovu správne porozumeli, slúži kázeň.

Ježiš povedal: "Kde sú dvaja alebo traja zhromaždení v mojom mene, tam som i ja medzi nimi."

Pri bohoslužbe slova počúvajú veriaci Božie slovo.

V nedeľu po kázni všetci spoločne vyznajú svoju vieru /"Verím v Boha..." alebo "Verím v jedného Boha..."/ alebo spievajú vhodnú pieseň.

V teba, Bože, veríme
a v tom sa nemýlime,
že si Bohom trojjediným,
vždy vyznávame.

Tys' náš Otec, Stvoriteľ,
tvoj Syn je náš Spasiteľ
a Duch Svatý milostivý
náš Posvätil.

JKS 236/

V závere bohoslužby slova prednášajú veriaci spoločne prosebné modlitby k Pánovi. Skús sám zostaviť niekoľko takýchto prosieb:

1. Prosíme ťa, vyslyš nás.
2. Prosíme ťa, vyslyš nás.
3. Prosíme ťa, vyslyš nás.
4. Prosíme ťa, vyslyš nás.

Zapamätam si :

Vo svätej omši hovorí ku mné Boh. Preto chcem vždy pozorne počúvať čítania zo Svatého písma i kázeň.

20. časť: Pripravujeme Pánov stôl

V bohoslužbe slova počúvali veriaci Božie slovo. Po nej sa v bohoslužbe obety pripravuje stôl Pánovej hostiny. Každá slávnostná hostina si vyžaduje osobitnú prípravu. Pri bohoslužbe obety pridržiava sa cirkev toho, čo povedal a urobil Ježiš pri Poslednej večeri /hovorili sme si o tom v 17. časti "Ježiš večeria so svojimi priateľmi"/.

Tak ako sa patrí na hostinu, najprv sa pripraví slávnostný stôl. Na oltár sa prinesie všetko, čo je pre slávenie bohoslužby obety potrebné. Veriaci prinesú chlieb /hostie/ a víno. Môžu to urobiť miništanti, ale aj iní z ľudí prítomných v kostole. Kňaz prevezme tieto obetné dary a položí ich na oltár.

Aj "dávanie do zvončeka" je súčasťou odovzdávania obetných darov. Pravda, ovela dôležitejšie, ovela podstatnejšie než to je obetovanie, darúvanie seba samého Bohu, darúvanie s telom i dušou, so svojimi radosťami i bolestami, so všetkým, čo je v nás.

V modlitbách a piesňach pri prinášaní darov prosia kňaz a veriaci Boha, aby ich dary prijal, a pripravujú sami seba na obetnú hostinu.

Obetná slávnosť vrcholí modlitbou vďakyvzdania, ktorú voláme eucharistickej modlitbou /slovo eucharistia pochádza z gréckej a znamená vďakyvzdanie/. V eucharistickej modlitbe pripomína si cirkev veľké Božie skutky. S veľkou radosťou vyratúva, čo Boh urobil vo svete a pre človeka. S vďakou hlása nekonečné lásku, ktorú Boh preukázal ľuďom skrze smrť a zmŕtvychvstanie Ježiša Krista.

V mene všetkých veriacich predkladá kňaz túto modlitbu skrze Ježiša Krista Bohu Otcovi. Vyzýva veriacich pozdvihnuť srdecia k Bohu a dakovať mu. Tak všetci prítomní so svojimi radosťami i strastami sú účastní na tejto modlitbe. Chcú sa odovzdať Bohu s Ježišom Kristom, ktorý obetoval na kríži svoj život za všetkých ľudí.

Najdôležitejšou časťou eucharistickej modlitby je pripomienka Poslednej večere. Na pamäť tejto udalosti knaz hovorí a robí to, čo hovoril a robil Ježiš Kristus v predvečer svojho umučenia. Tu sa obetné dary chleba a vína stávajú Kristovým telom a krvou. To je Ppremenenie".

Eucharistická modlitba je modlitbou vďaky na hostine pri Pánovom stole.

Eucharistickú modlitbu sa veriaci v duchu modlia spolu s kňazom a na určitých miestach sa do nej sami zapájajú.

Táto modlitba sa začína dialógom /rozhovorom/ kňaza s veriacimi: "Pán s vami. - I s duchom tvojím. - Hore srdecia. - Máme ich u Pána. - Vzdávajme vďaky Pánovi, Bohu nášmu. - Je to dôstojné a správne."

Po skončení predspevu chvály spievaného alebo recitovaného kňazom všetci spievajú alebo hovoria: "Sväty, svätý, svätý, Pán Boh všetkých svetov. Plné sú nebesia i zem tvojej slávy. Hosana na výsostiach! Požehnaný, ktorý prichádza v mene Pánovom. Hosana na výsostiach!"

Po pozdvihovaní kňaz povie alebo zaspieva: "Hľa, tajomstvo viery." A veriaci odpovedia na výzvu: "Smrť tvoju, Pane, zvestujeme a tvoje zmŕtvychvstanie vyznávame, kým neprídeš v sláve."

/Niekedy sa tu použijú iné slová./ Eucharistickú modlitbu uzatvára kňaz slovami: "Skrze Krista, s Kristom a v Kristovi máš ty, Bože Otče všemohúci, v jednote s Duchom Svätým všetku úctu a slávu po všetky veky vekov." Veriaci k tomu dodajú: "Amen."

Nakresli, ako kňaz pozdvihuje svätú hostiu a kalich s Kristovou krvou.

Z a p a m ä t á m s i :

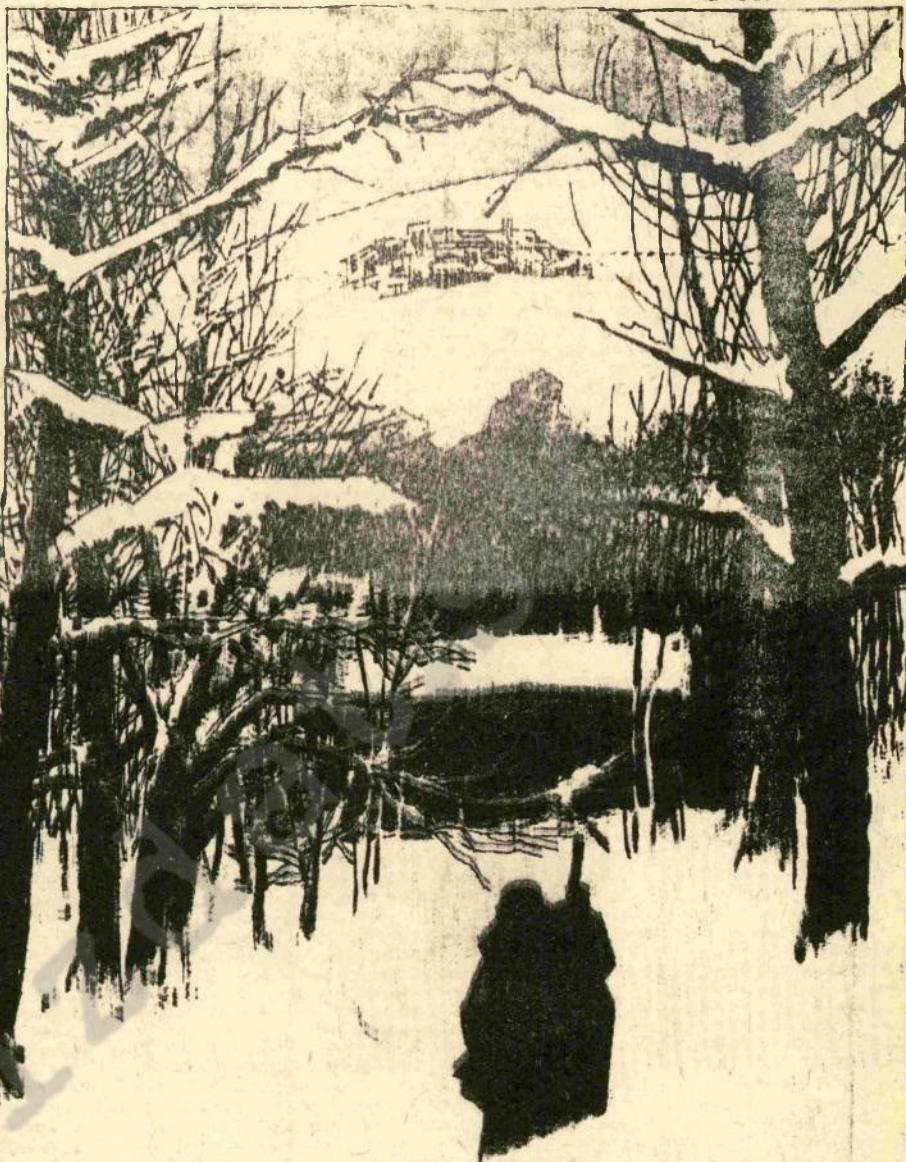
Pri svätej omši sa smiem zúčastniť na obetnej hostine cirkvi.
Na to sa musím dobre vnútorne pripraviť.

BOŽSKÉ SRDCE, BUĎ S NAMI,
KRAĽUJ, PANUJ NAD NAMI,
NECH SA V NAŠEJ RODINE
ŽIVOT VIERY ROZVINIE,

Mária, Pomocnica kresťanov, oroduj za nás !

V RÍME U PÁPEŽA

KU SKUPINE BRATOV SA
COŠKORO PRIDALI EGÍD,
RUFIN, LEON, MASEO A
INY. ČEZ DEŇ OSÉTROVALI
V NEMOCNÍJ MALOMOCNÝCH
ALEBO POKAHALI SEDLAKOM
NA POLI. PODVEČER SA SIRE-
TAVALI V BIEDNEJ A TESNEJ
KOLIBE V RIVOTORTÈ. TU SA
SPOLU MODLILI, SPIEVALI
AJEDLI ZTOHO ČO IM ĽUDIA
DALI.

TO JE PLÁCA ZA ČLODENIU
PLÁCU : TRCHA REPY!
HOSTINA BÚDE AS TAK VESELÁ.
VSÁBE VLÁRNÉ BIEBA
A HĽAD:

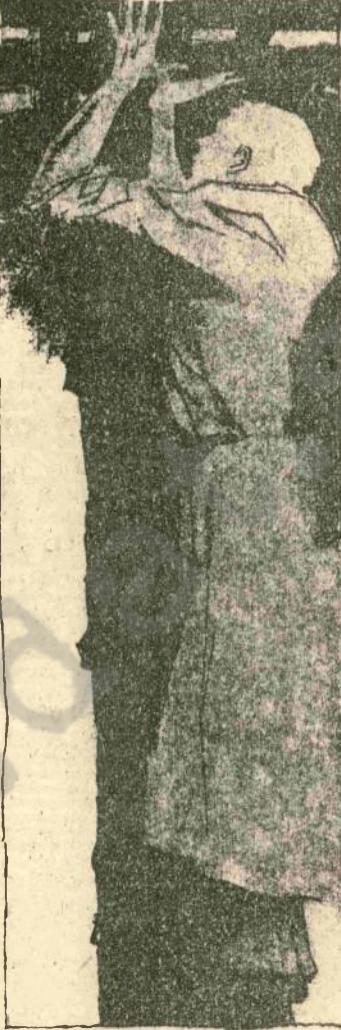
NÁM SA DABÍLO, EŠTE MOŽEŠ
VĒCHELI MAS PRIEAT NA PRAGU
POKLADABÚ MAS ZA ODPAA =
BLIKOU A KACEROV,
HVALI MAS AKO
PSOU:::

JEDEN KŇAZ SA MA
PYTAL, DOKTORÉHO
RADU, PATRÍKHE, PODĽA
KTORÝCH PRAVÍTEL ŽIJEME.
PHCEL ABY BOM MU
NÍKAZAL PÁPEŽSKU
PEBAT...

MALI BY SME
ISTI DO RÍMA..

NAŠIM ŽIVOTNYM KRÉDOM JE EVANGELIUM
NEHODZENÉ SA ZLAKNÝ PRVÝCH PROBLE-
MOV. KEDÔ NAS UYHODIA CEZ DVERE VRATI-
ME SA OKNOH... KEDÔ NAS BUDÚ URÁZAT
ZNESIEME VŠETKO U TICHOSTI AKO KRISTUS.

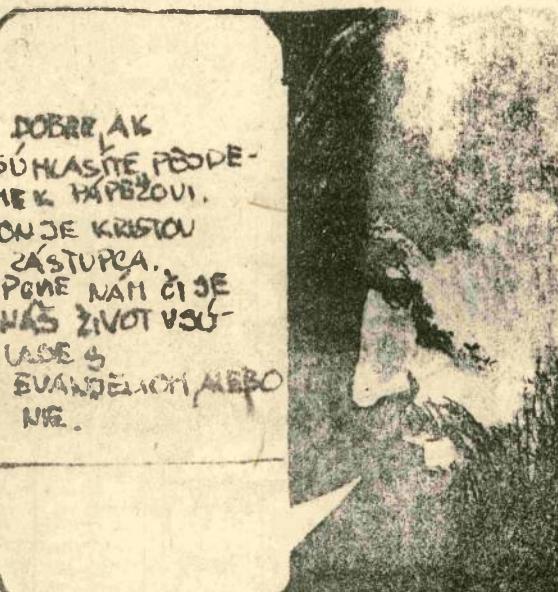

BRR... ALE JE
ZIMA... SKÔR OM RUKY.
ÔNARZLI!

... ALE PRAVDU MÁ KATAK
KEBY NÁM SENKAUL PRAVIDLÁ
A POVERIL NÁS,
ABY SME
KARALI...

NÁO SÚ NAH NOVÉ PRAVIDLÁ Ž HÁME
EVANGELIUM A TO SÚCI. MUSÍME
MAT' ODNÁKU A ŽÍP PODĽA NEHO
BEZ PREKRÚGANIA.

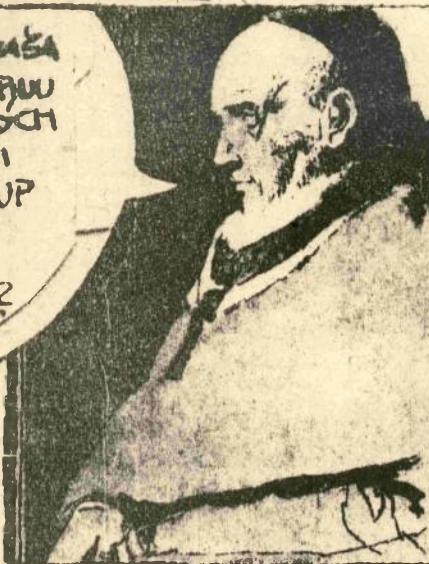

DOBRE, AK
SÚHLASÍTE POODE-
ME K HÁPBŽOUV.
ON JE KRISTOM
ZÁSTUPCA.
POHE NAM ČI JE
MAS ŽIVOT VŠU-
LASE S
EVANGELIOM, ALEBO
NIE.

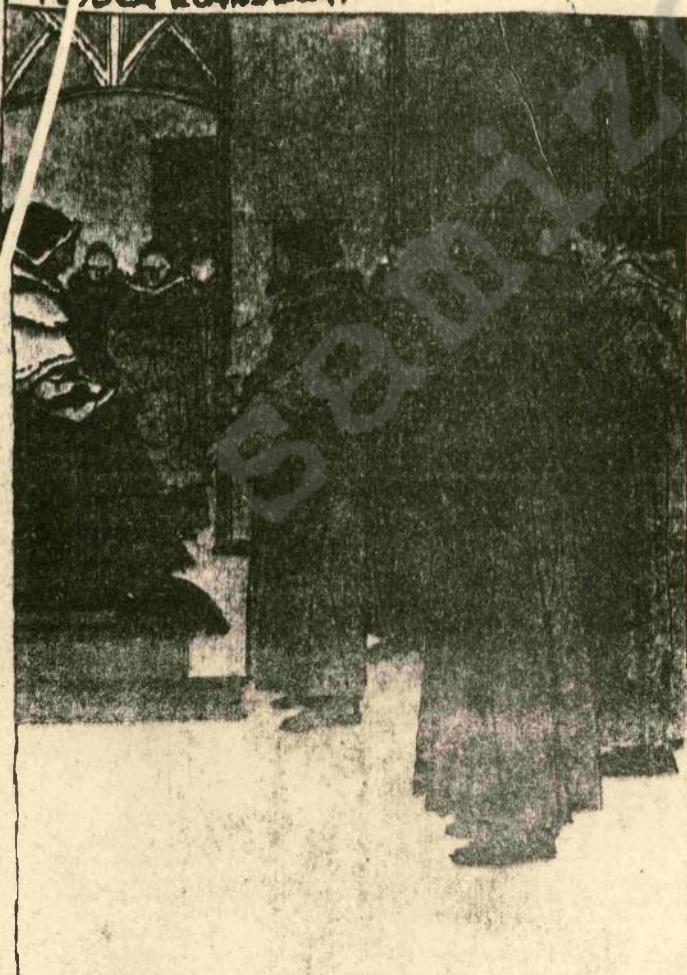
**HĽAVA CIRKVI V TÝCH ŤAŽKÝCH ČASOCH BOL
PÁPEŽ INOCENT III., KTORÝ SA SVOJMU POUVOLANIU
VENOVAL TELOM I DUŠOU**

KARDINAL COLONA SA PRIMOVÁRA:

PRIAL EY SOM SI, ABY VAŠA
BISKUPOST PRIJALA SKUPINU
MLADÝCH ĽUDÍ, KTORÝM
VOLAJOU „KAJÚCNICI
Z ASSISI“. ICH BISKUP
MI ICH OPORUČAĽ.
ČAKAJÚ UŽ DLTNE. IE.
MOŽETE ICH VYSKOČIŤ?

AŽDA TO NIE SÚ
OPÄT NEJAKÍ FANATICI
KTOŘI REPREJUJU VŠEJKO
A KAŽDEHO?

TO ČO CHCEŤ JE
VEĽMI NEPRIJEMNÉ
A JAKÉ: ŽIŤ BEZ NICOMU
A CO AK PRÍDE MLADÝCHO
ROBY STARČBA, ... VSETKU
BLÍ RADCOVU

KEĎ SA CHCE
BODAŤ KRISTOM
MOŽETE UŠDPIŤ O
NEJAKÉHO UŽ SC
LEMENHO RÁCU.
VACO ZAKLADA
HOU?

PREČO BY SME SA MALI ZDĚROKOJOVAT
MLADOM, ALEBO CHRODOBAMI, KTORE
BY NÁSKOHU POSTIHNUŤ? BOH SA
STARÁ O VÍDKOU VO VSPUCHU, SÁTÍ KVETY
NA POUACH POSTURA SA AJ VONKA AK
SA Z LÁSKY K NEMI VZDAME POZENSKÉHO
BOMATSTVA, CHCEME ŽIŤ UCHODOBÉ A
POZORE, NOVYM SPÔZOBOM, KTORÝ MOŽNÁ
ESTE NEBOL SCHVALENY, ALE S RADOSTOU.

V SRDECI ÚTIME SILNÚ LÁSKU KU VŠETKYM
BOGAM SWOREŇKAM. PROŠIME VAS SVÁTOST
DOVOĽJE MI, USKUTOČNILI TUDÔ LÁSKU...
PLANA LÁSKA NEMôže SKLAMAŤ CHCEAĽ
ZÍT V PONÍŽENOSTI A SLUŽIŤ VŠETKÝM
ĽUDOM, ZVLASŤ CHRODOBAM.

PÁPEŽ SA ZAHĽADEL
NA FRANTIŠKOVÉ
RUKY. FRANTIŠEK ICH
VÝSTREL ČI NEMU
STVRDUJTE OD TÄŽ-
KEJ PRACE ALI
KEBY MECO OCA-
KÁVALI, ALEBO
POVINKO DARovali

AKO BY MĽADAL VYSVETLENIE, PÁPEŽ RODOĽ-
MATE RUKY SVOJU UNAVENÝGA ZATOJSLEHÚ TVÁR.

PURNUTÝ POBOZKÁVAL FRANTIŠKOVÉ RUKY,
CÍTAC, ŽE Z FRANTIŠKA SA STANE
VELIKAN, KTORÝ SUŤOSTOU
PODOPRIE ČRKEV ABY SA BEZRÚTILA.

